

SØVÆRNS- ORIENTERING

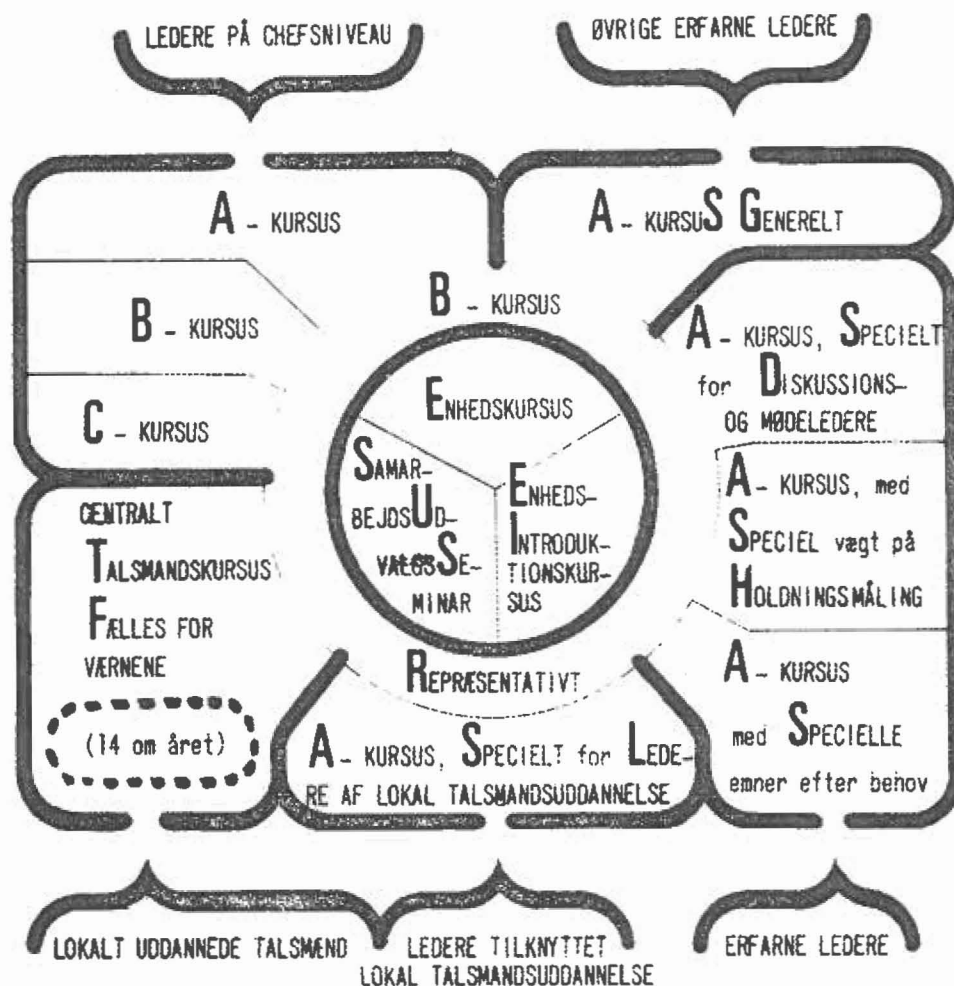
Forsvarets Kursusinstitution Lynæsfort

Ny kursuskalender udarbejdes

Værnsstabene og Forsvarsstaben er for tiden sammen med Forsvarets Kursusinstitution i færd med at udarbejde en ny kursuskalender for 1976.

Ser man på, hvordan søværnets personel har udnyttet de mange kursustilbud, kan det konstateres, at søværnets andel har været begrænset. Det skyldes formentlig usikkerhed og misforståelser omkring de nye specialkurser samt de for alle kategorier af personel samarbejdsorienterede træningskurser, som introduceredes med kursuskalenderen for 1975. Alle disse kurser er udarbejdet under devisen "Med enheden i centrum".

Marinestaben vil på denne baggrund i nær fremtid informere tjenestestederne bedre om kursernes indhold og sigte, ligesom det gerne ses, at tjenestestederne meddeler deres behov for kursusaktiviteter i 1976 senest den 15. juni i år. Man håber gennem bedre information at få flere tjenestesteder og mere personel til at benytte sig af specialkurserne, som i korthed tilsigter:

"Generelt kursus" er beregnet for officerer og øvrige befalingsmænd samt civile på lederniveau. Det giver mulighed for øget viden om principper for ledelse, samarbejde og uddannelse.

Kursus vedrørende diskussions- og mødeledelse er beregnet for personel af alle kategorier, som i deres arbejde har behov for at lede eller deltage i møder og diskussioner. Her opøves systematik og færdigheder.

På kursus vedrørende holdningsmålinger får chefer med værnepligtigt personel mulighed for at opnå øget viden om holdningsmålinger og træning i at

bruge målingsresultater som et ledelsesværktøj.

Lokal talsmands- og samarbejdsuddannelseskursus er for ledere og instruktører, mens talsmandskursus holdes for sergenter, overkonstabler og værnepligtige menige, som er talsmænd/tillidsmænd, og som har gennemgået et lokalt talsmandskursus. Som noget nyt indgår i år personel fra alle tre værn på hvert kursus. Formålet er at skabe forståelse for, hvordan love og eksisterende vilkår påvirker talsmandens daglige arbejde.

Blandt andre kursus kan nævnes "B-kursus, repræsentativt", der sammensættes af 3 til 9 personer fra samme enhed. Chef eller næstkommanderende samt personel, der har særlig stor indflydelse på det daglige samarbejde - altså et repræsentativt udsnit af enheden - forudsættes at skulle deltage.

Enhedsintroduktionskursus tager sigte på, at en gruppe af personel, som skal påbegynde et samarbejde - f.eks. befalingsmænd, der skal lede en ny-etableret enhed eller gennemgå et fælles kursus - får kendskab til hinandens holdning, viden og færdigheder samt søger at få klarlagt de fremtidige vilkår for samarbejdet.

Enhedskursus har til formål at give en enheds personel lejlighed til at finde frem til emneområder, der har særlig betydning for enhedens virke.

I forbindelse med etablering af samarbejdsudvalg gennemføres på anmodning fra respektive udvalg seminarer af 2½-3 dages varighed for at få tilrettelagt en hensigtsmæssig arbejdsform, der tilgodeser tjenestestedets behov og gældende bestemmelser.

Udover de her nævnte specialkurser fortsætter rækken af ledertræningskurser.

(MST)

Ønskeskema til stampersonel

I løbet af kort tid agtes et ønskeskema udsendt til alt stampersonel i søværnet med over 27 måneders samlet tjeneste. Hensigten er at give personellet lejlighed til skriftligt at udtrykke ønske om kommende tjeneste, optagelse på skoler m.v.

Kommende hold vil på samme måde få lejlighed til at give udtryk for sine ønsker.

Ønskeskemaet udsendes som en konsekvens af bestemmelserne i direktiv vedrørende søværnets personelpolitik, der generelt tilsigter, at personellet får indflydelse på egne tjenesteforhold, karriereplaner o.s.v.

(MST)

Kongedelingen før afsejlingen

Kongedelingen til Leningrad

Fredag den 23. maj gik Dronning Margrethe og Prins Henrik om bord i kongeskibet DANNEBROG for at indlede det officielle besøg i Sovjetunionen, som varer til den 2. juni. Der blev afgivet salut fra batteriet SIXTUS og fra fregatten PEDER SKRAM, som ledsager kongeskibet på rejsen. Ved ankomsten til Leningrad mandag den 26. maj blev kongedelingen modtaget af to sovjetiske orlogsskibe.

(MST)

Norge bygger 30 lette krigsfartøjer

Bergens Mekaniske Verksteder skal bygge 14 missilbåde til den norske flåde og 16 patruljebåde til den svenske. Den norske regering har givet tilslutning til, at forsvarsministeriet slutter kontrakt med værftet om leverancen til den norske flåde.

Begge fartøjstyper skal bygges over det oprindelige norskkonstruerede kanonbådsskrog af STORM-klassen, og begge typer skal udrustes med PENGUIN-missiler fra Kongsberg Våpenfabrik.

Sverige fik i 1971 et prøvefartøj fra den norske virksomhed, nemlig JAGAREN. Den svenske flåde har været tilfreds med båden og har udarbejdet planer for bygning af yderligere 16 patruljebåde af samme hovedtype. Man har lagt vægt på at samordne kontraheringen med den norske flådes bestilling af missilbåde.

Bergens Mekaniske Verksteder og Westermoen Hydrofoil har eneret på eksport af denne fartøjstype, og Westermoen skal være underleverandør for 5 svenske og 4 norske både. For de sidstes vedkommende skal bygningen ske ved Westermoens nye afdeling i Alta, som starter i år. Det norske forsvarsministerium søger et kvalificeret værft i Nordnorge til vedligeholdelse- og eftersynsarbejder.

Det vil være synd at sige, at den svenske flådes beslutning har vakt glæde i Karlskrona. Karlskronaværftets direktør, Johan Södermann, siger, at han har forståelse for regeringens løfter til Norge om kompensationsordrer til den norske våbenindustri, men der vindes ingen økonomiske fordele ved at placere ordren i Norge. Karlskronaværftet har i de senere år opbygget et effektivt produktionsapparat til seriefremstilling af marinefartøjer, og med erfaringerne fra SPICA-klassen kan man bygge de samme både lige så billigt som nordmændene. For at give os kompensation har regeringen besluttet at fremskynde bygningen af et tredje minefartøj, og det er vi naturligvis taknemmelige for, siger direktør Södermann.

(MST)

Indland kort

Marinestaben har anmodet Kammeradvokaten om at rejse krav om bjærgeløn i anledning af inspektionsskibet HVIDBJØRNENS bjærgning af den norske fiskerkutter LANDSKENNING i november i fjor. Kutteren havde mistet skruen og blev bugseret til Thorshavn.

Den thailandske kommandør Manu Srivirojana har indledt et seks måneders studieophold ved søværnet. Det omfatter stort set alle aspekter af Flådens virke, og kommandøren skal bl.a. besøge eksercerskolen og flådestationerne samt deltage i øvelse DANEX.

Søværnets Tamburkorps får i alt væsentligt en smigrende omtale i SHAPES husorgan "Family News" efter at have deltaget i et arrangement i Bruxelles i anledning af Dronningens fødselsdag. - "Excellent, it was good to see these young, long-haired, bearded Danes", skriver bladet.

Flådestation Korsørs medvirken til byens 550 års jubilæum vil være koncentreret til weekenden 29.-31. august. Udover den sædvanlige kranselægning den 29. lægges krans ved mindestenen i Rådhushaven med deltagelse af Søværnets Tamburkorps. Om eftermiddagen overrækkes søværnets gave, to gamle kanoner, der opstilles på Søbatteriet.

Tirsdag den 17. juni foretager Prins Henrik navngivningen af Frederikshavn Skibsværfts nybygning nr.339, en torpedobåd til søværnet. Navngivningen finder sted kl.1125, hvorefter gæsterne samles til samvær på Hotel Jutlandia.

Udland kort

For første gang mener svenskerne at kunne bevise, at der har været en fremmed undervandsbåd på deres område. På 200 m afstand blev der taget et billede af periskopet på den undervandsbåd, der for nylig blev lokaliseret ved Gotland. Forsvarsstaben studerer billedet.

Englænderne betragter det som enestående, at en kvinde netop har været på togt med den britiske missil-destroyer ANTRIM fra Portsmouth til Gibraltar. Det var dog tjenstligt, thi damen var Pamela Baker, chef for den nyoprettede socialtjeneste i flåden.

Den sovjetiske flåde eksperimenterer med problemet om konservering af drikkevand. Dette steriliseres gennem en kompliceret teknik, idet der tilsættes kemikalier, bl.a. ascorbinsyre, og vandet skal kunne holde sig frisk i tre år. Produktet er bestemt for bl.a. redningsflåder og undervandsbåde.

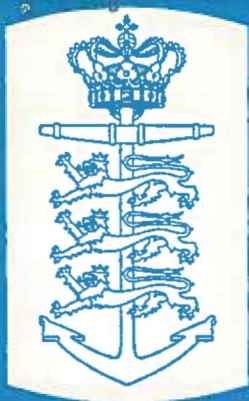
Karlskronaværftet har endnu et dusin dækssnedkere, hvorfor flådens øvelsesfartøj GLADAN fra 1946 kan nå at få et nyt dæk af oregon pine, før den internationale Atlantsejlds næste år. Det er 15 år siden dækssnedkerne sidst lagde dæk, nemlig på træministrygerne.

Equador har bestilt 3 patruljebåde fra Lürssens skibsværft i Vesttyskland. De bliver identiske med de tre MANTIA-klasse både, værftet byggede for Equador i 1971-72. Data: 120 t, længde 36,2 m, bredde 5,8 m, dybgang 2,0 m. Fart 35 knob. 19 mands besætning. Man overvejer at udruste dem med EXOCET-missiler.

Den franske flåde har taget den 3. korvet af D'ESTIENNE D'ORVES-klassen i tjeneste. DROGOUL er på 1.170 t, 80 m lang, 10,3 m bred, 3 m dybgang, 24 knops fart. Udrustningen består bl.a. af missiler og torpedoer.

Karlskronas örlogsskolor skal moderniseres for 40 mio.sv.kr. Det betyder først og fremmest, at de 4-5.000 værnepligtige, som årligt passerer skolerne, får tidssvarende forhold, bl.a. et nyt stort sygehus. Manglen på uddannelsesofficerer kan man dog ikke løse - der savnes nu 69.

Thostrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

Nogle af deltagerne ved navngivningen

Inspektionsskibet **BESKYTTEREN**

Den 27. maj blev inspektionsskibet **BESKYTTEREN** officielt navngivet på Ålborg Værft. Navngivningen foretoges af Hans Kongelige Højhed Arveprins Knud og blev overværet af repræsentanter for Marinestaben, Forsvarsstaben, Søværnets Materielkommando og Orlogsværftet samt en række lokalt indbudte. På grund af særlig lav vandstand i Limfjorden kunne samtidig søsætning ikke finde sted.

I tilslutning til navngivningen udtalte Chefen for Søværnet:

"Som vi alle ved, er Danmark med dets to atlantiske rigsd dele en udpræ-

BESKYTTEREN i vandet med lidt forsinkelse

get maritim nation, der er stærkt afhængig af søfart og fiskeri samt af anden udnyttelse af havet.

I nationens tjeneste påhviler det søværnet dels at opretholde et stadig beredskab med flådestyrker sammensat af egentlige kampenheder, dels at løse en række særlige maritime opgaver til støtte for statens interesser.

BESKYTTERENS rolle vil især findes indenfor de sidstnævnte opgaver, der bl.a. omfatter fiskeriinspektion og søopmåling samt stationstjeneste ved Færøerne og Grønland, herunder deltagelse i søredning, katastrofehjælp og evt. arbejde for videnskabelige institutioner.

Behovet for yderligere et skib til sådanne opgaver blev klarlagt for længe siden på grundlag af analyser, som gennemførtes af søværnsstaben i 1966 og 1967. Derefter fremsatte jeg i september 1967 et forslag til bygning af et skib til supplerung af vore 4 dengang ganske nye inspektions-skibe, idet jeg i motiveringen bl.a. henviste til den forestående udvidelse af fiskeriterritoriet og i øvrigt til de særlige opgavers stigende tendens. I princippet ønskedes et skib af samme type som HVIDBJØRNEN-klassen, men der regnedes dog med indførelse af sådanne forbedringer, som erfaringer til-sagde, og som tid og penge ville muliggøre.

Behandlingen af forslaget tog væsentlig længere tid end ventet og håbet, men i marts 1973 forelå finansudvalgets bevilling og dermed det reelle grundlag for begivenheden idag.

Når BESKYTTEREN er indgået i flådens tal, skal søværnet ud af de 5 store inspektionsskibe til stadighed holde 4 af disse i aktivitet, medens det femte oftest vil være afgivet til rutinemæssigt, men grundigt eftersyn, som ikke mindst den krævende indsats nødvendiggør.

Inspektionsskibenes opgaver - der oftest løses under medvirken af skibenes helikoptere - er mangeartede, og må i reglen udføres under særdeles barske vejrforhold.

Fiskeriinspektionen tilsigter jo først og fremmest at forhindre ulovligt fiskeri, og på det område har vore skibe skabt respekt om sig, idet en række opbringelser af lovovertrædere har virket præventivt.

Anvendt i søopmålingen har skibene indsamlet data til fremstilling af moderne søkort, som stigende trafik og voksende skibsstørrelser har nødvendiggjort, og desuden er en lang række geofysiske målinger foretaget i Nordsø og Nordatlant.

Assistance til havarister og disses mandskab samt lægehjælp til fartøjer i rum sø og transport af patienter mellem skibe og land forekommer jævnligt. Indsatsen efter flyveulykken på Vaagø i 1970 samt evakuering af nødstedte bjergbestigere i Grønland i ugunstigt vejr er eksempler på specielle opgaver.

Også transport af rigets myndigheder - d.v.s. medlemmer af kongehus, af regering og folketing samt forskellige kommissioner - til og indenfor af-sides områder af riget - pålægges ofte inspektionsskibene.

Endelig har disse stormpiskede skibe også vist flaget under høflighedsbesøg i udlandet og dermed bidraget til at understrege gode relationer til venligt sindede nationer. I gennemsnit udsejles årligt over 27000 sømil pr. skib under løsning af de særlige opgaver - og mange af disse sømil tilbagelægges i høj sø såvel som i tåge, tykning, snefald og svære regnbyger.

Når nu navnet BESKYTTEREN knyttes til et af disse skibe, er det fordi der findes en snæver forbindelse mellem navnet og skibets funktion som beskytter af danske interesser. Men der er også tale om at videreføre en navngivningstradition i flåden. Vort nye skib bliver det tredje, som bærer dette navn.

Det første var en dampminebåd på 415 tons bygget på Orlogsværftet i år 1900. Det indgik i sikringsstyrken 1914, men anvendtes også som inspektionsskib i Nordsøen, ved Færøerne og under Island. Under 2.verdenskrig var det bl.a. stationsskib ved Esbjerg, og efter krigen brugtes det indtil 1950 som

logi- og depotskib.

Den næste enhed blev bygget i USA i 1944 som landgangsskib, men ombyggedes under våbenhjælpsprogrammet til brug som minelægger og indgik i 1954 i flåden, hvor den tjente indtil 1964.

I øvrigt har vi haft endnu et skib med navn af samme betydning, nemlig orlogsskibet BESKIERMEREN (1708-41), der bl.a. var krigsudrustet under den store nordiske krig.

Det er vel naturligt og selvfølgelig, at en arbejdsgiver sørger for godt værktøj til brug ved løsning af de opgaver, som stilles. Jeg finder det alligevel på sin plads at udtale en tak til ministeriet, fordi det har udvirket, at flåden forøges med dette nye skib til styrkelse af vor indsats til værn for nationens interesser, herunder til søfartens og fiskeriets gavn.

En tak skal også lyde til Marinestab og Forsvarsstab samt Søværnets Materielkommando og Orlogsværft for vel udført indsats under forskellige stadier af planlægning og projektering.

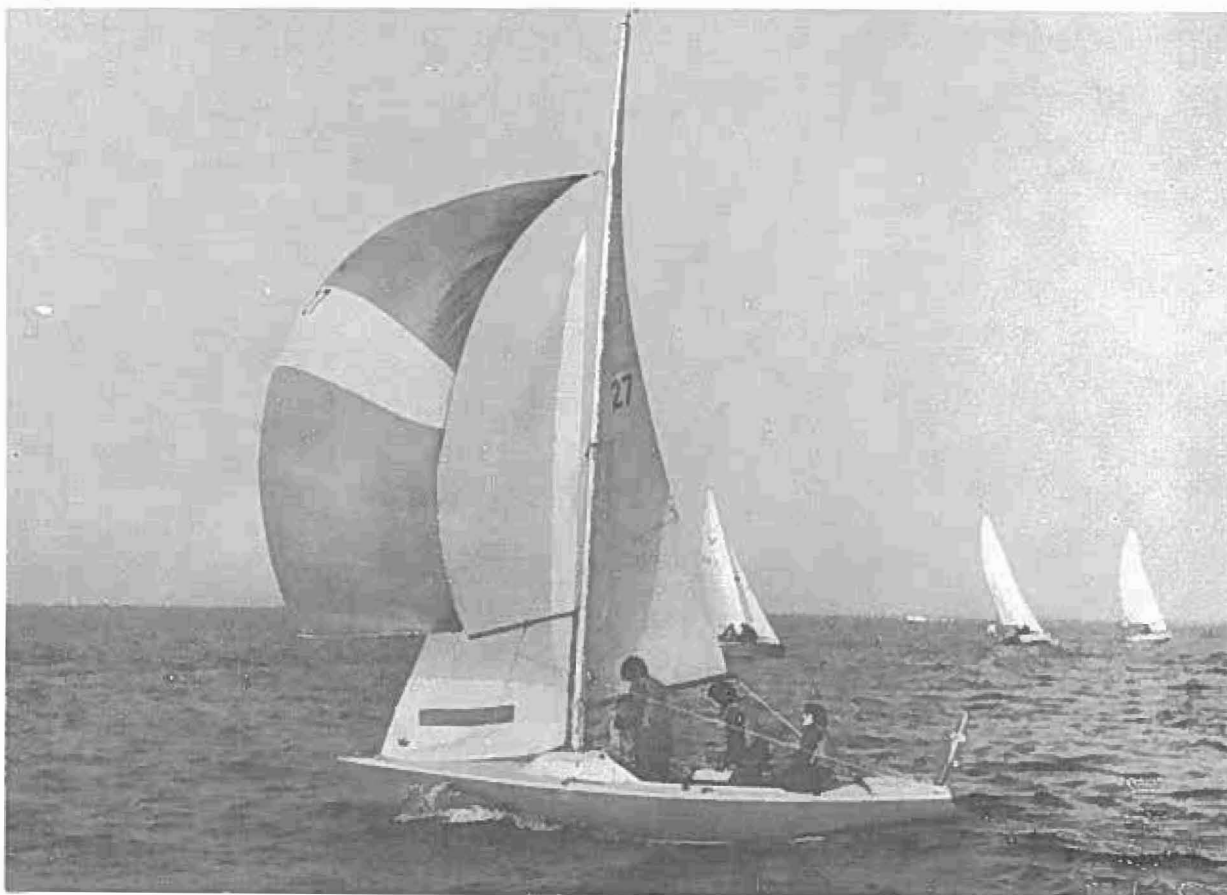
Sidst, men ikke mindst en tak til Ålborg Værft for den praktiske konstruktion og bygning af skibet. Arbejdet er ganske vist ikke færdigt endnu, men jeg er ikke bange for en tak på forhånd. Thi værftet har tidligere til os bygget de gode skibe VÆDDEREN og FYLLA, som vi er glade for."

Det nye inspektionsskib er en moderniseret udgave af inspektionsskibene af HVIDBJØRNEN-klassen fra 1962, men er noget større end denne klasses skibe, nemlig på ca. 1970 tons. Ved konstruktionen af det nye skib er de skibsbygnings- og udrustningsmæssige erfaringer, der i årenes løb er blevet indhøstet ved sejlads med HVIDBJØRNEN-klassens skibe, her blevet gennemført. Disse erfaringer drejer sig bl.a. om indbygning af bovpropeller til brug ved havnemanøvrer samt en mere hensigtsmæssig broopbygning. Mest iøjnefaldende vil vel nok apteringen være, specielt for menigt personel, som vil komme til at bo i 4 - 0 mands lukafer med garnering og gulvtæppe. I øvrigt er inventaret i alle lukafer såvel for befalingsmænd som menigt personel ens. Besætningen bliver på ca. 60 mand og armeringen kommer til at bestå af 1 stk. 76 mm kanon.

Efter færdiggørelse i løbet af oktober - november måned og påfølgende prøvesejladser påregnes det nye skib at indgå i flådens tal primo 1976, klar til løsning af sine inspektionsopgaver i de færøske eller i de grønlandske farvande.

Først den 29.maj var vandstanden tilstrækkelig til, at BESKYTTEREN kunne sættes ud i sit rette element.

(MST)

De første både i vandet

Sejlsæsonen indledt på Margretheholm

Den 29. april markeredes indledningen af sejlsæsonen på Søværnets Konstabelskole på den traditionelt festlige måde.

Ca. 200 gæster såvel civile som militære af alle grader og værn var mødt op på havnen, da skolens chef, kommandørkaptajn A.Clausen indledte sæsonen med standerhejsning. Blandt de fremmødte sås foruden formanden for idrætskomiteen, kommandør E.V.Jørgensen, Søværnets Sejlsportsudvalg samt repræsentanter for Søværnets Idrætsforening og Orlogsværftets Idrætsforening.

I talerne understregede kommandørkaptajn Clausen og kommandør E.V.Jørgensen den betydning, sejlsporten har, dels som et led i uddannelsen og dels som en betydningsfuld fritidsaktivitet.

Medens den talstærke flåde på 6 folkebåde, 8 ynglinge, 5 trapezjoller og 1 monark 44 stod ud på demonstrationssejlsads, var Søværnets Idrætsforening vært ved en forfriskning.

Der er mulighed for undervisning i sejlsport på Margretheholm tirsdage fra 1615-1900 under konstabelskolens ledelse og onsdage fra 1615-1900 under

Søværnets Idrætsforening. For kapsejladssinteresserede sejles aftenmatch torsdage kl. 1645. Henvendelse om udlån af fartøjsmateriel både i og uden for arbejdstid rettes til Søværnets Konstabelskole, lokal 2826.

På grundlag af indstilling fra Søværnets Idrætskomité har Chefen for Søværnet bestemt følgende fordeling af søværnets folkebåde for sæsonen 1975: Søværnets Konstabelskole tildeles 155 SAGA, 314 DENEBO, 315 VEGA, 368 CASTOR og 369 POLLUX. Flådestation Frederikshavn tildeles 217 SPICA og 218 ACTURUS og Stevnsfort tildeles 188 SVAVA. (SKS)

Øvelse DANEX indledt

Mandag den 26. maj stod de fleste af Flådens enheder til søs for i et par uger sammen at gennemføre første del af den årlige øvelse DANEX. Øvelsen er i henhold til NATO standard en "small scale national live exercise", der i år vil falde i to perioder. Den første periode er fra den 27. maj til den 6. juni, medens den anden periode afvikles i august måned.

Foruden de fleste sejlene enheder deltager flådestationerne og marine-distrikterne tilligemed den mobile base og helikoptere i øvelsen.

Den første periode vil kun omfatte to små taktiske afsnit, medens øvelserne primært består af et antal våbenprocedure- og samarbejdsøvelser på forskellige trin. I den anden periode af DANEX vil vægten blive lagt på større taktiske øvelser. Fra flyvevåbnet deltager jagerbombere i flere faser, ligesom flyvevåbnet gennemfører en stor luftmeldeøvelse samtidig med DANEX-øvelsen.

Øvelsesområdet er Kattegats sydlige del og Bælterne.

(MST)

Indland kort

Ved Det købennavske Håndværks medaljeuddeling den 12. maj på Københavns Rådhus modtog 6 tidligere overkonstabler (MS)(T) tre sølv- og tre bronze-medaljer for vel udførte svendeprøver.

To officerer fra den britiske flåde, kaptajnløjtnanterne Perry og Chestnut fra Tactical Training Department i Portland, har fået tilladelse til at aflægge et studiebesøg på Søværnets Taktikskole i Frederikshavn. Besøget finder sted i sidste uge af juni.

Under den dansk-svenske uge i Frederikshavn havde flådestationen åbent hus den 26. maj. Ikke færre end 5.000 mennesker benyttede lejligheden til at se de arrangerede opvisninger og demonstrationer. Også parkeringspladsen satte rekord - der blev i dagens løb optalt 1.500 biler.

Flyvematerielkommandoen har nedsat en projektgruppe, der skal udarbejde en indstilling til anskaffelse af helikoptere til søværnet i finansåret 1976/77. Marinestaben har udpeget den kommende leder af Søværnets Flyvetjeneste, orlogskaptajn B.E.Carlsen, til repræsentant i projektgruppen.

Landstalsmandsudvalget for værnepligtige menige holder møde i dagene 9.-13. juni på Flyvestation Stensved. Søværnet er repræsenteret med en halv snes deltagere.

Udland kort

Den britiske flåde har indledt søprøver med det nye missilsystem SEAWOLF, der er prøveopstillet i fregatten PENELOPE. Prøverne på land har vist, at systemet er meget effektivt, men flåden ønsker det nu endelig gennemprøvet under dårlige vejrforhold og i hård sø.

Den svenske flådes mange historiske bygninger i Karlskrona skal systematisk gennemfotograferes. Også inventar m.v. skal fotograferes, og flåden har allieret sig med kunsthistorikere og museumsfolk. Initiativet er taget af chefen for örlogsskolorne, kommandør Viktor Tornehjelm.

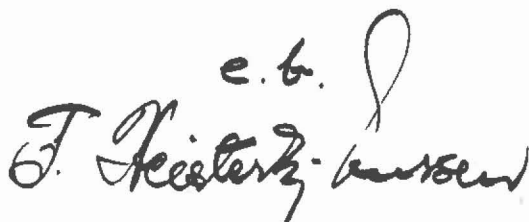
Den franske atlantehavsflåde er på togt bl.a. i skandinaviske farvande og har bl.a. besøgt Oslo og skal besøge Stockholm og Leningrad. Flåden består af krydseren COLBERT og eskortefartøjerne LE GASCON, LE LORRAIN og LE NORMAND. De fire skibe har en samlet besætning på godt 1.000 mand.

Den australske flådes stabschef, viceadmiral H.D.Stevenson, har aflagt besøg ved den britiske flåde. Han besøgte bl.a. uddannelsescentre og tilbragte en dag på den nye missil-destroyer SHEFFIELD. Desuden havde han møder med de australske officerer, der gør tjeneste i Portsmouth.

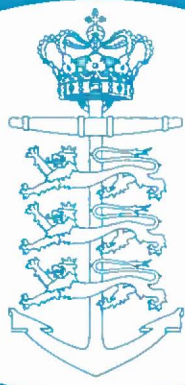
De svenske statsisbrydere NJORD og THULE er blevet oplagt i Karlskrona efter en usædvanlig stille sæson. THULE blev aldrig sat i arbejde, og NJORD havde kun 400 timer under gang mod normalt 1.690.

Det årlige møde mellem den sovjetiske og amerikanske flåde om forholdsregler mod ulykker mellem de to landes orlogsskibe er blevet holdt i Washington. Den amerikanske forhandlingsleder var viceadmiral Harry D. Train, og den sovjetiske forhandlingsdelegation blev ledet af viceadmiral Igor Surnev.

Den amerikanske flåde har udstedt strenge ordrer til hangarskibene mod dumping af fly-brændstof til søs. Det sker, efter at hangarskibet INDEPENDENCE har måttet indrømme at have droppet tusinder af gallons brændstof ud for South Carolina.

e. b.

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

GULDBORGSUND og SKA-bådene klargøres

Søopmåling i Danmark og Grønland

Årets søopmåling er i fuld gang. Den 14.april højste isbryderen ELBJØRN kommando og indgik som opmålingsskib i Søopmåling Danmark. Det er nu tredje år, isbryderen bliver brugt til søopmåling, og det forventes at blive med samme succes som de foregående år.

Foruden ELBJØRN består Søopmåling Danmark i år af ministrygeren GULDBORGSUND samt bådene SKA 7 og 8. De to sidste startede årets opmålinger straks efter 1.april i Langelandsbæltet og arbejder nu i Storebælts nordligste del. ELBJØRN med 4 O-både har fortsat SKA-bådenes opmålinger i Langelandsbæltet og arbejder derefter i Østersøens vestlige del og senere i

Kattegat.

GULDBORGSUND højeste kommando den 15.maj og påbegyndte derefter opmåling i farvandet nord for Fyn. Skibet skal i år udrustes med automatisk registrering på punchtape, der viser tidspunkt, plads og lodskud for såvel eget skib som de fire paravaner.

Sommerens opgave vil i store træk blive områder, som efter de minestrøgne ruters ophævelse vil få betydning for skibsfarten med vægten lagt på nedsettelse af sejltid og trafikseparering. Derefter vil den påbegyndte nyopmåling af de danske farvande blive fortsat.

Søopmålingen Grønland kommer i år til at bestå af de derværende 4 SKA-både samt en kutter stillet til rådighed af Grønlands Kommando. Personellet til SKA-bådene er ankommet til Godthåb og har tilrigget bådene. Opgaverne på Grønland er talrige og ligger faktisk spredt langs hele vestkysten fra Marmorilik til Prins Christianssund. (ELBJØRN)

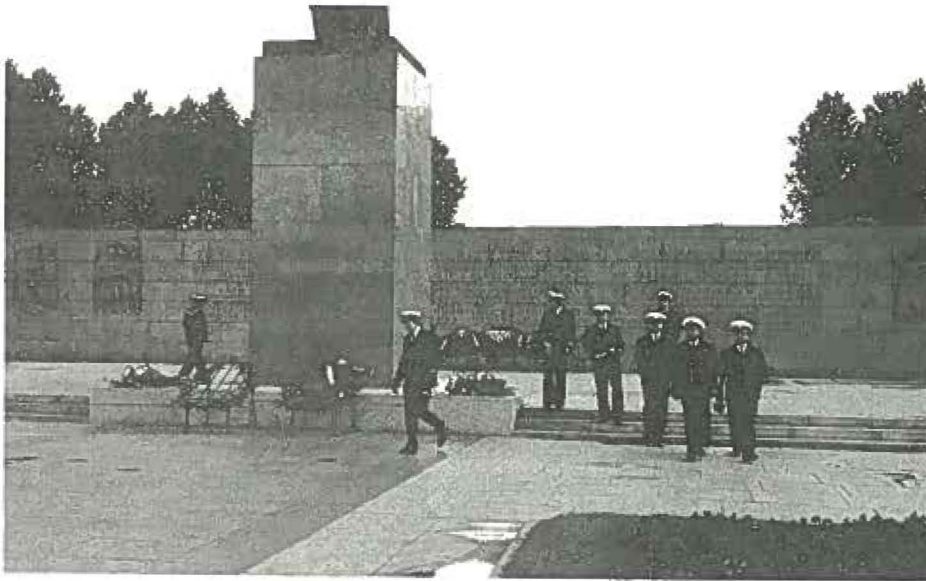
Central lokal talsmandsuddannelse i søværnet

Talsmændene for de værnepligtige menige har meddelt, at de føler sig dårligt rustet til at varetage talsmandshvervet. Det kommer bl.a. til udtryk ved deres deltagelse i centrale talsmandskurser, hvor de i forhold til de øvrige værns deltagere mangler forudsætninger for deltagelse.

Chefen for Søværnet har derfor oprettet et lokalt talsmandskursus for søværnet (LOKATA) som fastsat i lov om samarbejdsregler i forsvaret. Foreløbig er der planlagt 2 kurser i år på Søværnets Eksercerskole i uge 27 og 40. Erfaringerne fra disse 2 kurser skal derefter indgå i den videre planlægning. Som foreskrevet i loven skal uddannelsen tilbydes alle talsmænd snarest efter disses valg, og talsmanden skal have haft lejlighed til at gennemgå uddannelsen senest 2 måneder efter at være valgt.

Følgende emner vil indgå i orienteringen: Notat og talerteknik, Forsvaret som samfundsinstitution, Forsvarets opbygning, Cirkulære- og talsmandsordningen, Kommunikation, Samarbejdsstræning, Møde- og diskussionsledelse, Retsforhold, Pligter og rettigheder, Talsmandsordningen i teori og praksis, Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste, Arbejdsformidling og erhvervsvejledning samt Socialrådgivning.

Den lokale talsmands-uddannelse blev i en længere periode givet ved flådestationerne, men ophørte, fordi udbyttet var for beskedent. Herefter har det været op til de enkelte formænd for kontaktudvalgene at foranstalte uddannelsen af talsmænd inden for eget kontaktområde. (SES)

Søværnet i Leningrad

Dronningen og Prins Henriks besøg i Sovjetunionen blev en succes. Også for søværnets personel bød turen på mange oplevelser. Den sovjetiske flåde viste stor gæstfrihed og arrangerede mange ture og megen underholdning for besætningerne på kongeskibet og fregatten PEDER SKRAM. Billedet viser dansk besøg ved monumentet for Leningrads faldne under sidste krig.

(MST)

Vældig gang i marchstøvlerne

Der er sandelig kommet gang i søværnets marchstøvler. Hver tirsdag og torsdag træner 20-30 elever fra Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole og medlemmer af Søværnets Idrætsforening på distancer mellem 15 og 25 km. Man har sat sig det mål at træne mindst 250 km før deltagelse i Hærvejsmarchen, hvor skolen er med for 7.gang. Ca. 14 dage før marchen skal der aflægges en træningstilstandsprøve, som består i, at man går fra Skagen til Frederikshavn.

Søværnet er ret ny i den ædle fodsport, men det ser ud til, at vi nu skal gøre os gældende. Chefen for Søværnet har som kontingentleder til verdens største march, Nijmegenmarchen, udpeget kaptajnløjtnant Erling H. Jensen. Han oplyser, at der er fortilmeldt 70 til marchen, et imponerende tal - der var kun 6 med sidste år. Blandt deltagerne er en kvindelig sergentelev og 4 kvindelige marinere fra Frederikshavn.

(MST)

HARPOON affyres fra Hydrofoil-båd

Missilsystemet HARPOON

Det amerikanske HARPOON-missil er - såvidt vides - sidste skud på stammen inden for kategorien overflade-til-overflade missiler. Det har interessante taktiske egenskaber, bl.a. har det i sammenligning med andre systemer tilsyneladende flest affyringsmuligheder, og det kan dermed bidrage til forenkling og standardisering af våbensystemerne.

De i det efterfølgende indeholdte oplysninger om missilet stammer fra tidsskriftet NAVY INTERNATIONAL, MAJ 1975.

I juni 1971 afgav den amerikanske flåde ordre på konstruktion af et missil, der skulle affyres fra luftfartøjer, herunder helikoptere, overfladeskibe og ubåde. Missilet skulle kunne anvende allerede eksisterende affyringsramper beregnet til TARTAR, TERRIER og ASROC missilsystemerne og kunne anvendes mod mål på den anden side af horisonten.

I maj 1972 foretoges første prøveskud, og i juli 1974 blev den egentlige produktionsordre afgivet efter en serie forsøg med 90% træfning som resultat.

Missilets karakteristika er som følger:

Type:	Anti-skibsmissil med luft-, overflade og undervandsaffyring.
Længde:	5 m (skibs- og ubådsversion) 4 m (flyversion, d.v.s. uden BOOSTER):
Diameter:	0,33 m.

Vægt: Ca. 700 kg (skibs- og ubådsversion)
Ca. 550 kg (flyversion).

Maksimum skudafst.: Ca. 60 sømil.

Fremdrivning: Raketmotor med fast brændstof (BOOSTER)
til acceleration, derefter TURBOJET-motor.

Styring: Inertisystem med digitalregner, radar-
højdemåler til forlægningsfase.
Frekvensskiftende aktiv radar til angrebs-
fasen.

Krigshoved: Ca. 250 kg. HE (atomkrigshoved kan konstrueres).

Når HARPOON affyres fra ubåde, vil den være indkapslet for at kunne passe i torpedorøret. Den affyres som en torpedo, men stiger umiddelbart efter affyringen til overfladen, hvor raketmotoren (BOOSTEREN) tændes. Kapslen adskilles, og missilet foretager en indledende stigning i en vinkel på ca. 40°.

Ved overfladeskud begynder HARPOONen med en indledende stigning, som før nævnt. Formålet med denne indledende stigning er gennem stor acceleration - tilvejebragt af raketmotoren - at stabilisere missilet. Dette vil herpå starte "forlægningsmotoren" (TURBOJET) og foretage et kontrolleret dyk til forlægningshøjden, der er meget ringe (sea skimming) for derved at formindske opdagelse ved målets radar.

Ved affyring fra luftfartøjer er missilet ikke udstyret med raketmotor (BOOSTER), da tilstrækkelig stabiliseringsfart allerede haves. Missilet udløses i moderat højde og foretager et frit fald af flere sekunders varighed, før "forlægningsmotoren" startes.

Den afsluttende fase af et HARPOON-missilangreb markeres ved en mindre stigning fra forlægningshøjden efterfulgt af et ret dyk mod målet. Formålet med denne mindre stigning efterfulgt af et dyk mod målet styret af den aktive radar er at vanskeliggøre målets forsvarsmuligheder samt at øge gennemtrængningsevnen og dermed effekten af krigshovedet.

I 1973 gennemførtes i USA's flåde en undersøgelse af det numeriske behov for HARPOON-missilet. Resultatet blev 2.870 stk. fordelt på:

- 55% af overfladeskibene
- 30% af luftfartøjerne samt
- 15% af ubådene.

For overfladeskibenes vedkommende er HARPOON primært bestemt til destroyere, men også fregatter og Patrol Hydrofoils er på tale. Hvad angår fly er det primært Long Range Patrol Aircraft såsom ORION og VIKING, og på det seneste er B.52 nævnt. Det er alene atomdrevne ubåde af attack-typerne (SSN), der udrustes med HARPOON.

For overhovedet at kunne anvende HARPOON-missilet er et våbenkontrollsystem i skydende enhed nødvendig. Dette skal forsyne missilets navigations-system med en affarende plads, d.v.s. skydende enheds position, samt målets position eller i stedet for dette blot en pejling til målet. Missilets inertisystem vil derpå dirigere HARPOONen ved hjælp af radarhøjdemåleren til en position nær målet, hvor den frekvensskiftende aktive radar kan overtage den afsluttende direkte styring.

Det bør i denne forbindelse bemærkes, at HARPOONens forlægningshøjde (sea skimming) er noget større end andre tilsvarende missilers, f.eks. EXOCET. Forholdet tilskrives brugen af TURBOJET som "forlægningsmotor", idet en sådan - til forskel fra EXOCET raketmotor - er følsom over for vand-sprøjt.

(MST)

Indland kort

Søværnets Dykkerskole og Søværnets Frømandskorps vil foretage dykninger med atmosfærisk luft til 75 m dybde i farvandet ud for Neksø i juni måned. I forbindelse hermed foretages en dykning med det nyanskaffede franske blandingsapparat DC 55.

Korsør Fiskeriforening og Korsør Sejlklub har afviklet den årlige præsentationssejls. I tilslutning til arrangementet var der en vellykket redningsdemonstration på Flådestation Korsør med deltagelse af en af søværnets helikoptere.

Søværnets Udstilling deltager i år i 15 arrangementer med 52 udstillingsdage. De første har allerede været holdt i Horsens, Svendborg, Frederikshavn, Brande og Blokhus, og i de kommende måneder går det slag i slag landet over. Nærmest forestående er deltagelse i inspektionsskibet FYLLAs besøg i adoptionsbyen Esbjerg.

De skandinaviske kvindekorps har i dagene 2.-5. juni holdt konference på Gurrehus. Emnet var kvindens placering og vilkår i svensk, norsk og dansk forsvar og civilforsvar. Forsvarsminister Orla Møller åbnede konferencen, der talte 40 deltagere.

I lighed med tidligere år gennemførtes også i år en nødtørftig uddannelse i søværnets tjenstepistol ved Artillerikursus Margretheholm for 6 geologer, der i sommer skal arbejde i Mestervigs området. Der var 4 timers teori den 28. maj og skydning i planbygningen den 29.maj.

Udland kort

I overværelse af præsident Ford har den amerikanske flåde modtaget det atomdrevne hangarskib NIMITZ. Skibet, der er på 95.000 t, kan sejle i 13 år uden nye brændstoftilførsler. Højtideligheden blev overværet af Mrs.J.Lay, datter af afdøde admiral Chester W.Nimitz.

Den norske forsvarskommissions rapport bliver et år forsinket. Det skyldes, at man lægger vægt på at få resultaterne af studierne i Forsvarets Forskningsinstitut om flyvevåbnets, hærens og flådens fremtid. De skal svejses sammen til et langtidsprogram.

Det engelske søkortarkiv blev overrasket over det store antal ukendte vrage, der blev afsløret ved de omfattende undersøgelser af Den engelske Kanal i fjor. Der blev fundet 95 uafmærkede vrage, hvorfor undersøgelserne vil blive fortsat i sommer.

Den nye vesttyske flådeinspektør, viceadmiral Günther Luther, siger i sin første dagsbefaling bl.a., at det tyske bidrag til beskyttelsen af NATOs nordflanke og af passagevejene mellem Nordsøen og Østersøen får stadig større betydning. Flådens tilpasning til tidens krav vil blive fortsat.

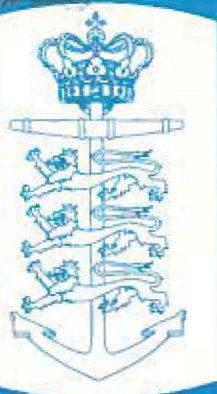
Den amerikanske flådes nye 8-inch kanon har med succes bestået en række søprøver om bord i destroyeren HULL. Kanonen er den største i flåden og større end den sovjetiske flådes største, der måler 7,1 inch. Kanonen optager betydeligt mindre plads end sine forgængere.

Det sovjetiske forskningsskib PROFESSOR VISE er sejlet fra Leningrad for at tilbringe 75 dage i den nordligste del af Atlanterhavet. Formålet med ekspeditionen, Porex-Nord, er at indsamle data om de processer, der bestemmer vejret over hele verden.

Prins Charles mødte fornylig op ved en ceremoni i Westminster Abbey med moustache. Han fik at vide, at det var mod flådens reglement, der kun tillader fuldskæg. Det prøvede han at anlægge, men fandt det uklædeligt, så da han igen mødte til tjeneste på hangarskibet HERMES, var han reglementeret glatbarberet.

e. b.
F. Heisterberg-Andersen

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

Fra årsparaden på Holmen

Årsparade på Holmen

Kvindeligt Marinekorps, Distrikt 3, afholdt sin traditionelle årsparade på Holmen den 10. juni. Trods busstrejken i Københavns-området var der et talrigt fremmøde - såvel af nye medlemmer af korpset som af "de trofaste gamle". Blandt de sidstnævnte uddelte korpsets chefen ved paraden Hjemmeværnets 20-årstegn til 7 KMere og 10-årstegnet til 2 KMere.

I Chefen for Søværnets fravær modtog stabschefen paraden og rettede en tak til korpset for effektiv og beredvillig assistance i det forløbne år ved øvelsesvirksomhed og ved en række NATO-konferencer i København. For specielt den sidstnævnte assistance er der fra alle sider udtalt megen ros til korpset. Stabschefen rettede en speciel tak til distriktschefen, fru Deichmann, som lige siden korpsets start i 1946 har ydet stort og værdifuldt

arbejde i dets opbygning, og som til foråret trækker sig tilbage fra aktiv tjeneste.

Efter paraden samledes man til en forfriskning på Søværnets Officersskole.

På Flådestation Korsør holdt Kvindeligt Marinekorps, Distrikt 2, årsparade. Den havde fået en ny form, idet der i modsætning til tidligere, hvor det var tjenestestedskompagniets parade, denne gang var distriktets parade. Der deltog ca. 100 medlemmer fra hele området samt Kvindeligt Marinekorps musikkorps. Der blev uddelt to 20-års-tegn.

Paraden blev inspiceret af chefen for flådestationen, der takkede for det gode samarbejde i det forløbne år. Kommandøren udtalte sin glæde over, at der nu kunne forventes ro om flådestations-sagen, da en afgørelse om bevarelse er truffet, selvom enkeltheder endnu ikke kendes.

Paraden sluttede med kammeratligt samvær og en svingom. Musikkorpset fik overrakt et partitur til Korsør bys jubilæumsmarch. (MST)

Kongedelingens besøg i Leningrad

Torsdag den 22.maj højste Kongedeling 1/75, bestående af kongeskibet DANNEBROG og fregatten PEDER SKRAM, kommando. Den følgende dag gik Dronningen og Prins Henrik om bord i DANNEBROG, hvorefter Kongedelingen afgik fra bøjterne i Københavns Havn mod Leningrad.

Efter 2 dages sejlads med godt vejr ankom Kongedelingen søndag til farvandet ved øen Gogland i Finske Bugt. Skibene stoppede op, og der afholdtes gudstjeneste på DANNEBROG's agterdæk ved orlogsprovst Harms. Om eftermiddagen inspiceredes PEDER SKRAM af Dronningen og Prins Henrik ledsaget af chefen for Kongedelingen.

Dronningen blev modtaget med faldereb og skansevagtshonnør og inspicerede derefter hele besætningen, som stod opstillet til parade på agterdækket. Efter en kort rundgang i skibet foretoges en sejlads med turbinefremdrivning, hvor fregattens manøvreegenskaber blev demonstreret. Under opmærksom overvågning af Dronningen fra chefens stol havde Prins Henrik lejlighed til at betjene manøvrehandtagene og observere fregattens store accelerations- og decelerationsevne.

Dronningen opholdt sig under sejladsen en del af tiden på den åbne bro, og der blev gjort flittigt brug af besætningens fotoapparater. Programmet om bord afsluttedes med en forfriskning hos chefen med deltagelse af repræsentanter for alle personelkategorier, og der blev så ved en parade på

agterdækket taget afsked, idet Dronningen udtrykte sin store tilfredshed med besøget.

Om morgenen den 26. blev Kongedelingen ved indsejlingen til Leningrad mødt af to sovjetrussiske fregatter, som afgav salut for Dronningen. Ved passage af Flådebasen Kronstadt skød PEDER SKRAM salut for det sovjetrussiske nationsflag, hvorefter salutten besvaredes af Kronstadt's salutbatteri.

Ved ankomsten til Leningrad og efter den officielle modtagelse af Dronningen, som foregik med fuld militær honnør, blev Kongedelingen af de attachedede officerer gjort bekendt med besøgsprogrammet. Herunder fremgik det, at der hver dag fra sovjetrussisk side var planlagt busture med engelsk-talende guider, således at besætningen fik lejlighed til at se og lære lidt om Leningrad med dens mange smukke seværdigheder fra Czar-tiden, såsom Vinterpaladset, Isaak's Katedralen og Sommerpaladset. Der var endvidere busture til det meget interessante Orlogsmuseum, krydseren AURORA samt den smukke Piskarev Mindelund, hvor 900.000 mennesker, der omkom under Leningrads belejring i 1941-1943, ligger begravet.

Da det fra fregattens side havde været ønsket, og forberedelser havde været gjort til at afholde et børneselskab om bord, blev der via forbindelsesofficeren inviteret 60 børn, men til stor skuffelse for alle meddelte forbindelsesofficeren, at skolerne havde ferie, og at arrangementet måtte aflyses. Et offentligt besøg om bord i PEDER SKRAM blev dog arrangeret, hvilket 535 personer benyttede sig af. Endvidere afholdt PEDER SKRAM reception for chefen og officerer fra de sovjetiske eskortefartøjer, middag i Messe C for sovjetiske underofficerer samt en middag hos chefen for repræsentanter for Leningrads Bysovjets Eksekutivkomité og Udenrigsdepartement samt Leningrads sømilitære myndigheder.

28.maj var menige fra DANNEBROG og PEDER SKRAM taget med toget til Moskva for at servere ved Dronningens officielle frokost.

Selv om det var første gang, mange prøvede dette, løstes opgaven udmærket, hvilket Dronningen senere tilkendegav over for besætningen. Efter frokostarrangementet var der lejlighed til at gå en tur på "Den røde Plads", og senere om aftenen var gæsterne inviteret i teatret, hvor de så den berømte Bolshoi ballet opføre "Giselle". Af sportslige arrangementer blev der spillet fodboldkamp mellem et hold fra den sovjetrussiske flåde og et hold fra Kongedelingen. Selv om danskerne ydede god modstand, kunne man ikke stille noget op mod det veltrænede hjemmehold, der vandt kampen 6-1.

Fredag den 30.maj afgik Kongedelingen planmæssigt fra Leningrad i pragtfuldt solskin under akkompagnement af et marineorkester opstillet på kajen.

Turen gik derefter ud af Morskoy-kanalen, og ved passage af Kronstadt så man på alle flaghejs det internationale signal for "god hjemrejse". Et interessant og vellykket, men også meget lærerigt besøg var forbi.

(PESK).

Fiskeriinspektionen forstærkes

I den senere tid er der rapporteret omfattende, ulovligt reje- og tungefiskeri ved den jyske vestkyst. Der har navnlig været mange overtrædelser i Hvide Sande og Rømø-områderne. Søværnets operative Kommando har derfor bestemt, at Fiskeriinspektionstjenesten i Vesterhavet midlertidigt skal intensiveres.

Orlogskutteren RØMØ, der hidtil har været alene om opgaverne, har fået assistance af orlogskutteren VEJRØ. RØMØ opbragte for nylig to tyske kuttere MARIANNE og CAPELLA af Husum langt inden for fiskerigrænsen ud for Blåvand. De blev ført til Esbjerg og ved retten idømt bøder.

Det varede heller ikke længe, før VEJRØ fik bid. I sidste weekend observerede orlogskutteren ulovligt fiskende kuttere ud for Henne Strand. Det lykkedes at anholde kutteren SUEDEROOG af Husum, som fiskede 4-500 m fra strandkanten. Også denne kutter blev ført til Esbjerg, hvor skipperen fik en bøde på 2.000 kr. og konfiskeret fangst og redskaber til et beløb af 7.440 kr.

(MST).

Tjenesteomgang for værnepligtige og konstabler

9 måneders tjenestetid for værnepligtige menige har med den hidtil anvendte indkaldelsesrytme med 4 årlige indkaldelser skabt en række utilsigtede forhold.

På baggrund af drøftelser ved bl.a. seminar på Forsvarets Kursusinstitution, Lynæs, i marts måned og den videre behandling i Marinestaben er det besluttet, at indkaldelsen af værnepligtige til søværnet vil finde sted 6 gange årligt, i midten af månederne januar, marts, maj, juli, september og november, idet det vil blive tilstræbt at gøre indkaldelseholdene lige store. Indkaldelser efter dette system vil blive søgt påbegyndt januar 1976.

Grunduddannelsens længde på Søværnets Eksercerskole bliver 1 kalendermåned. Uddannelsen af konstabelelever af operatørlinien og værnepligtige specialister i fortsættelse af grunduddannelsen bliver 2 kalendermåneder.

I Flådens skibe og ved landtjenestesteder vil omskiftningen af de værnepligtige ske ved udskiftning af enten en fjerdedel af de værnepligtige hver 2.måned eller af alle værnepligtige hver 8.måned, evt. hver 12.måned.

I Marinestaben afholdes den 18. juni et møde om sagen. I mødet vil deltage repræsentanter fra Søværnets operative Kommando, søværnets skoler, Forsvarsstaben og Marinestaben. På mødet vil de uddannelses- og tjenestemangsmæssige konsekvenser blive drøftet nærmere. (MST)

16 flådechefer i Sverige

Mandag den 9.juni åbnede den svenske konge et Internationalt Marine-symposium i Stockholm med deltagelse af over 30 højtstående officerer omfattende søværnschefer og deres ledsagere eller stedfortrædere fra 16 landes flåder. Danmark var repræsenteret af Chefen for Søværnet og taktikinspektøren.

Mødets motto var "Havet forener - det adskiller ikke", og dette blev understreget i dagsordenen, der indeholdt diskussioner af en række former for fredeligt internationalt samarbejde mellem flådestyrkerne. Den svenske flådechef, viceadmiral Bengt Lundvall, der har taget initiativet til konferencen, udtrykte sin glæde over, at det var lykkedes at samle flådechefer fra både øst og vest om spørgsmål af fælles interesse. Mange af os er gamle venner, og vi mødes for at overveje, hvordan vore flåder kan anvendes til samfundsnyttige opgaver, som foreligger i fredstid.

På konferencen har man drøftet vidt forskellige emner fra isbrydning til de nye territorialgrænser samt grænserne for de økonomiske zoner, der ventes at blive trukket 200 sømil fra strandkanten, måske endnu længere.

Den første konferencedag blev overværet bl.a. af forsvarschefen, general Stig Synnergren, og de svenske værnschefer. Foruden fra Danmark var der delegater fra Belgien, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Island, Canada, Norge, Polen, Sovjetunionen, Storbritannien, Sverige, USA, Vesttyskland og Østtyskland. (MST)

Indland kort

Chefen for Søværnet har tiltrådt, at der nedsættes en arbejdsgruppe til at klarlægge konsekvenserne af en eventuel beslutning om at udvide søværnets dykkekapacitet fra de nuværende 60 m til 100 m dybde.

Antallet af fremmede fiskefartøjer ved Færøerne var i januar kvartal en del over det normale. Der var op til 50 britiske trawlere, 20 norske, 5 hollandske og 12 franske. 12-mile grænsen blev ikke overtrådt, men færøe-fiskeriaftalen fra 1973 blev brudt i 5 tilfælde, hvor søværnet bortviste britiske trawlere.

Den 4. juli sejler inspektionsskibet HVIDBJØRNEN til Køge Bugt med 15 værnepligtige og 3 officerer fra besætningen på ISLANDS FALK i 1925. Besætningen har stadig holdt kontakt med hinanden i de forløbne 50 år. Deltagerne skal bl.a. overvære trawlerrulle, øvelser og eventuelt helikopterflyvning.

International Youth Committee holder sommerlejr 14.-29. juli ved Horten i Norge for 120 drenge og piger i alderen 14-18 år fra britiske, amerikanske, hollandske, vesttyske og norske militære familier. Komiteen vil fremtidig også gerne have danske børn med og forsøger at finde et kontaktpunkt inden for forsvaret.

Undervandsbåden ATTILAY, som Howald-Werke i Kiel bygger til Tyrkiet, er på værftsprøver i danske farvande og har anløbet Skagen. Værftet bygger endnu en båd til Tyrkiet og to til Venezuela.

Udland kort

Den britiske flådes første specielle patruljeskib til oliefelterne i Nordsøen P296 JURA er blevet afleveret og indgår nu i tjenesten. Foruden til oliefelt-patruljering skal det også bruges som fiskeriinspektionsskib.

Den vesttyske flådes undervandsbådsskole i Neustadt har fået en taktisk træner, der kan simulere alle tænkelige forhold, bl.a. nødsituationer, som undervandsbådsbesætninger kan møde i virkeligheden. Anlægget består af en computer koblet til en avanceret simulator.

Det amerikanske hangarskib YORKTOWN, 40.000 t, tages ud af mølpose for at blive museumsskib i Charleston. Skibet, der under sidste krig fik navnet the "FIGHTING LADY", overleveres til staten South Carolina, men indrettes og drives af et privat selskab.

Kockum i Malmø har projekteret et undervandssystem bestående af en undervandsbåd på 1.600 t, der er hjælpeskib for en 50 t undervandsenhed. Projektet kan tilbydes til undersøgelse og arbejder i forbindelse med olieboringer. Moderskibet kan gå ned på 125 m dybde, mens enheden kan gå helt ned til 460 m. Med dette system kan man f.eks, i Nordsøen arbejde op til 300 døgn om året mod nu ca. 100 døgn.

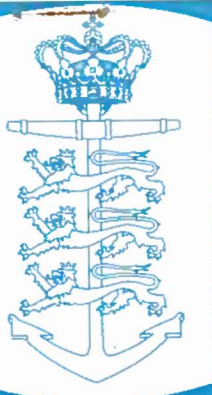
Den tredje af den britiske AMAZON-klasse fregatter AMBUSCADE er igang med sine søprøver, hvoraf de første har været tilfredsstillende. Den ventes programmæssigt afleveret til flåden senere på året.

Den amerikanske flådes ældste musikkorps - The Naval Academy Band - er i fare for at blive nedlagt af økonomiske grunde. Der er stærke kræfter i gang for at bevare korpset, der blev oprettet i 1852. Det er netop blevet reduceret fra 88 til 70 medlemmer.

Test-piloterne Aleksandr Fedotov, 42, og Pjotr Ostapendo, 46, har sat nye verdensrekorder i højdeflyvning med et sovjetisk E-266 fly. De nåede op i 25 km højde på 2 minutter 34,12 sekunder, 30 km højde på 3,9,7 og 35 km højde på 4,11,3.

Thostrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

WILLEMOES efter navngivningen

Den første af de nye torpedobåde navngivet

Den 17. juni blev den første af de lo under bygning værende torpedobåde på Frederikshavn Værft navngivet af Hs. Kgl.Højhed Prins Henrik i overværelse af Chefen for Søværnet, chefen for Søværnets Materielkommando og stabschefen ved Søværnets operative Kommando m.fl. Den nye torpedobåd, der er værftets nybygning nr. 339, fik ved Kongelig Resolution navnet WILLEMOES samt fik tildelt NATO "pennant nummer" P 549.

Efter afslutning af de resterende installationsarbejder, idriftsætning samt prøvesejladser forventes den nye torpedobåd at kunne hejse kommando i foråret 1976, og de øvrige enheder i klassen vil følge efter med 3-4 måneders mellemrum.

WILLEMOES-klassens torpedobåde skal erstatte de efterhånden udslidte torpedobåde af FLYVEFISKEN-klassen, samt er et suppleringsbyggeri, således at forsvarslovens styrkemål på i alt 18 torpedobåde kan opnås.

Den nye torpedobåds-klasses både er 46 meter lange, 7 meter brede og er på 240 tons, d.v.s. næsten to gange så store som de nuværende torpedobåde af SØLØVEN- og FALKEN-klassen. Bådenes armering vil komme til at bestå af 1 stk. 76 mm kanon samt 4 stk. torpedoer. Endvidere er bådene indrettet til minelægning, og det er planlagt, at klassen siden hen skal udrustes med sømålsmissiler.

Kontrol- og varslingsudrustningen vil blive yderst omfattende og ligesom armeringen yderst moderne, således at de nye torpedobåde som et samlet våbensystem vil blive tidssvarende og effektive. Besætningen bliver ligesom i de ældre torpedobåde på 24 mand, men på grund af det avancerede materiel mere teknisk betonet.

Som nævnt i SØVÆRSORIENTERING nr. 19 af 23.maj i artiklen "Søsætning af nyt inspektionsskib" er der i søværnet tradition for at navngive nye skibe med tidligere benyttede skibsnavne. Dette har også været tilfældet med skibsnavnet WILLEMOES.

Først dog nogle kendsgerninger om premierløjtnant Peter Willemoes.

Peter Willemoes fødtes i Assens i 1783 og fik allerede som 18-årig nyudnævnt sekondløjtnant sin ilddåb i Slaget på Rheden den 2.april 1801, "Skærtorsdagsslaget", som dette slag mellem danske og engelske søstridskræfter senere blev kaldt. Sekondløjtnant Willemoes blev berømt i hele Danmark som "Helten fra Kongedybet", hvor han kommanderede "Det Gernerske Flådebatteri No.1" og gjorde det så tappert, bl.a. ved engagement af Lord Nelsons flagskib ELEPHANT, at admiralen lagde mærke til den unge søofficer, og efter kampen til Kronprinsen skal have sagt, at denne unge officer burde udnævnes til admiral, hvortil Kronprinsen skulle have svaret, at såfremt alle hans tapre løjtnanter skulle være admiraler, så havde han ingen løjtnanter tilbage.

I de følgende år havde Peter Willemoes, der var blevet premierløjtnant i 1807, forskellige udkommandoer og organiserede transporter mellem landdelene. Senere gik han i russisk krigstjeneste, men da skyerne igen trak sammen over Danmark, skyndte han sig hjem, men oplevede ikke Københavns Bombardement og Flådens Ran i 1807, idet han som skoleofficer om bord i linjeskibet PRINDS CHRISTIAN FREDERIK på det tidspunkt lå i Kristianssand i Norge.

Sidste gang, vi hører om premierløjtnant Peter Willemoes, er under kampen ved Sjællands Odde den 22.marts 1808, hvor linjeskibet PRINDS CHRISTIAN

FREDERIK efter en heltemodig, men ulige kamp mod en tredobbelt engelsk overmagt, som et sønderskudt og brændende vrak gik på grund lige syd for den nuværende Odden havn 300 meter fra land. Peter Willemoes, der var adjudant hos skibschefen, kommandørkaptajn C.W.Jessen, kommanderede under kampen det agterste batteri på øverste dæk. Willemoes faldt under kampen og ligger begravet sammen med de andre faldne i krigsgraven på Odden Kirkegård. N.F.S.Grundtvig skrev til hans pris sangen "Kommer hid I Piger små, Strengen vil jeg røre".

På Marinestation Sjællands Odde, hvor man den 22.marts hvert år mindes kampen ved Sjællands Odde, bærer administrationscenteret navnet Willemoes, og inde i bygningen er der indrettet en mindefoyer for kampen og en særlig mindevæg for premierløjtnant Willemoes.

53 år gik der, før "Helten fra Kongedybet" fik et skib opkaldt efter sig. I 1861 byggedes på Orlogsværftet en skrueskonnert på 162 tons, der kom til at bære navnet WILLEMOES. Skonnerten forrettede tjeneste indtil 1933 som søopmålingsskib. Besætningen var på 28 mand, og skonnerten havde en armering bestående af 2 stk. 30 pd. kanoner samt 4 stk. Haubitze, der ved en omarmering blev udskiftet til 4 stk. revolverkanoner.

Næste gang navnet Willemoes brugtes som skibsnavn i søværnet, blev det navnet på en torpedobåd. Henimod slutningen af 30-erne erkendte de danske politikere, at den afrustningspolitik, man havde ført, ikke havde været den helt rigtige, og en forsigtig modernisering af forsvarets materiel blev påbegyndt.

Ved en tekstanmærkning i finansloven fra 1938 stod der, at der skulle bygges to torpedobåde til søværnet. Trods besættelsen af Danmark i 1940 fortsattes bygningen på Orlogsværftet. Bådene blev søsat i foråret 1943 og fik navnene NAJADEN og NYMFEN. Efter den 29.august 1943 stoppedes den videre bygning på enhederne, for først at blive genoptaget efter krigens afslutning. I 1947 indgik de som WILLEMOES og HUITFELDT i Flådens tal.

Torpedobådene var på 780 tons og kunne sejle med den efter datidens forhold store fart af 35 knob. Besætningen var på ca. 100 mand, og armeringen kom efter omarmering af luftmålsarmeringen til at bestå af 2 stk. 105 mm kanoner og 3 stk. 40 mm kanoner, 6 stk. 53 cm torpedoer i triple-affutage, 4 dydbombemorterer og dydbombelad samt mineskinner.

Torpedobåden WILLEMOES blev adopteret af Peter Willemoes' fødeby Assens, der i adoptionsgave skænkede skibet en messing-statue af søhelten i aktion i Kongedybet. Da den udgik af Flådens tal i 1966, overførtes Willemoesstatuetten til mindefoyeren på Marinestation Sjællands Odde.

I tilslutning til navngivningsceremonien udtalte Chefen for Søværnet taknemmelighed over, at Prins Henrik havde vist søværnet den ære at navngive den nye torpedobåd, og udtrykte håbet om, at der gennem begivenheden ville blive knyttet en særlig kontakt mellem prinsen og Torpedobådseskadren.

Videre udtalte viceadmiralen bl.a.:

"Allerede før den sidste torpedobåd af SØLØVEN-klassen blev afleveret, stod det klart for Søværnskommandoen, at tiden var inde til planlægning af et nybygningsprogram med henblik dels på erstatning for de 6 aldrende både af FLYVEFISKEN-klassen, dels på supplerung af torpedobådsstyrken med to enheder, så forsvarslovens styrkemål kunne opnås.

Planlægningen begyndte i Søværnsstaben i 1966, og det erkendtes hurtigt, at der på grund af den teknologiske såvel som af den sømilitære udvikling måtte stiles efter et betydeligt mere kompliceret fartøj end den hidtil nyeste type.

En særlig arbejdsgruppe fik i 1967 til opgave at udforme militære typekrav til det nye projekt og kunne fremlægge sin betænkning i sommeren 1968. Takket være gode og venskabelige relationer til den svenske marine modtoges derfra mange nyttige oplysninger, og den svenske SPICA-type blev en inspiration under den tidlige planlægning. Denne venlige holdning fra svensk side er søværnet meget taknemmelig over.

Den 4. februar 1969 indsendte Søværnskommandoen forslag til Forsvarsmi- nisteriet til principbeslutning om bygning af 8 torpedobåde. Finansudval- get gav i december 1970 tilslutning til bygning af 4 både, og i november 1971 bevilgedes de næste 4, medens de sidste 2 tilkom i november 1973, og bygningen af alle klassens 10 enheder blev overdraget Frederikshavns Værft.....

De nye torpedobådes mission er at indgå som aktive kampenheder i Flå- dens beredskabsstyrke og sammen med Flådens øvrige enheder udgøre en magt- faktor, som kan bidrage til at forebygge overfald på Danmark - eller i givet fald modvirke søværts angreb.

Skibene bemannes med unge mennesker, som får overdraget ansvaret for kostbart og avanceret materiel, hvis brug og vedligeholdelse kræver dyg- tighed og omtanke blandet med fornøden dristighed. Uanset de pligter og krav, som heraf følger, er jeg sikker på, at torpedobådstjenesten vil væ- re attraktiv for de fleste af søværnets unge.

Det blev besluttet at opkalde den nye skibsklasse efter officerer, som gennem tiderne har forrettet særlig god tjeneste som eskadre- eller skibs- chefer under krig eller krigslignende forhold.

På anmodning fra Torpedobådseskadren blev navnet WILLEMOES knyttet til første enhed, og det blev dermed også klassens navn.

Jeg behøver næppe give en nærmere præsentation af premierløjtnant Peter Willemoes, der som ganske ung chef for Flådebatteri Nr. 1 kæmpede på Københavns Red d.2.april 1801, og som under tjeneste om bord i linieskibet PRINDS CHRISTIAN FREDERIK faldt i kampen ved Sjællands Odde d.22. marts 1808. Hans kække adfærd skal naturligvis inspirere fremtidige unge officerer. Skibsklassens øvrige navne vil minde om mænd af noget højere alder, men hvis indsats på forskellig vis belyser egenskaber, som vi gerne ser udviklet hos vore unge. Derfor bør også disse navne virke inspirerende .....".

(TBE og MST)

Kongelige Belønningsmedaljer

Efter forslag fra Chefen for Søværnet og indstilling fra Forsvarsministeriet har Hendes Majestæt Dronningen den 19.juni overrakt Den kongelige Belønningsmedalje til sekondløjtnant af reserven S.Brinch-Nielsen, marinekonstabel C.J.Nielsen og hjemsendt værnepligtig J.S.Hansen. De får den for den 29.november 1974 under en søredningsoperation ved Sanerutøen i Kobberrminebugten i Grønland som henholdsvis frivillig fører af og besætningsmedlemmer i inspektionskutteren AGPAs havarerede gummibåd under meget vanskelige vejrforhold og under betydelig personlig risiko at have bjærget to besætningsmedlemmer fra en nødstedt grønlandsk fiskekutter og derved i høj grad medvirket til, at den enes liv blev reddet.

(MST)

Indland kort

Flådestation Frederikshavn har i en halv snes dage haft besøg af skoleskibet GEORG STAGE. Desuden har 80 elever fra Hune Skole og 60 FDF-ere fra Hadsund været på rundvisning. Fra 7.-11. juli kommer 5 kadetter af A-linien til praktikanttjeneste og 11.-15. august 11 kadetter af B-linien.

Chefen for den svenske flådes torpedoafdeling, kommandør Niels Gynning, aflægger besøg ved søværnet i perioden 11.-15.august. Han skal bl.a. overvære den årlige torpedokonkurrenceskydning i Torpedobådseskadren.

Hjemmeværnets Luftmeldecentral Odense er bygget om og er nu lavvarslingscentral for Fyn og Sydjylland. Ved indvielsen lykønskede orlogskaptajn A.A.Ploug på Langelandsfortets vegne og overrakte fortets våbenskjold.

For at sikre en koordinering af forswarets uddannelser har Forsvarskommandoen nedsat Forsvarets Uddannelsesudvalg, der bl.a. skal behandle uddannelsesmæssige forhold af værnsfælles karakter og fremsætte forslag om uddannelsens tilpasning til tidens krav. Udvalget kan supplere sig med skolechefer og andre sagkyndige.

Marinehjemmeværnsflotillerne fra Dragør, København og Rønne har dystet med Sjövärnsskårens flotiller i Helsingborg, Malmø og Ystad i navigation, sømandskab, fjernkending, maskinpistol og signalering. Danskerne klarede sig fint - Rønne vandt alene 3 discipliner.

Inspektionsskibet FYLLA opbragte den 18.juni den hollandske trawler ZWAANTJE CORNELIS 3 sømil inden for fiskerigrænsen ved Nymindegab. Ved retten i Esbjerg fik skipperen en bøde på 10.000 kr. plus 2.000 kr. for ulovligt net, hvortil kom tilbagekøb af fangst og redskaber til en værdi af 59.000 kr.

Udland kort

Det svenske forsvars civile tjenestemandsforbund krævede på sin kongres total medbestemmelsesret på tjenestestederne. I første række gælder det arbejdets ledelse og tilrettelægning, arbejdsmetoder og arbejdsmiljø samt rationaliserings- og økonomiske spørgsmål.

Repræsentanter for den engelske flåde overrakte den 14.juni en plaquette med portræt af Lord Nelson til byen Burnham Thorpe i Norfolk, hvor han var født. Plaquetten er fremstillet af flådens maskinofficersskole i Gosport, og den blev modtaget af byens rektor - Nelsons far var rektor i byen for over 200 år siden.

Den norske flåde har indgået kontrakt med 4 norske skibsværfter om bygning af 14 missil-torpedobåde og 2 minelæggere til en værdi af 260 mio.

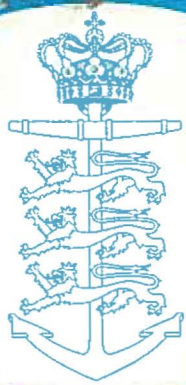
n.kr. Torpedobådene er af HAUK-klassen, der skal erstatte TJELD-bådene fra tresserne, og minelæggerne af VIDAR-klassen, der skal erstatte TOR-klassen fra 1959-60.

Sovjet har bestilt 6 isbrydere ved Wärtsila-værftet i Finland. Data: 73,9 m lange, 16,3 m brede, dybgående 3,5 m, dieselelektrisk maskineri, akseleffekt 3.300 kw, fart i åbent vand 14 knob. Af miljøhensyn installeres rensningsanlæg for kloak- og olieslam og forbrændingsovn til brændbart affald.

Prinsen af Wales forlader nu sin tjeneste som løjtnant om bord i hangarskibet HERMES. Den 22. september skal han på det obligatoriske løjtnant-kursus på The Royal Naval College, hvis formål er at give eleverne kendskab til alle udenlandske flådestyrker og de politiske forhold, der berører dem.

Den amerikanske flådes budget for 1976 er stort set uændret i forhold til i år. Den største ændring er en nedskæring af totalstyrken på 528.651 ansatte - der bliver 1.500 færre officerer og næsten 6.000 færre af andre personelgrupper. Derimod vil der trods de færre skibe komme mange flere ud at sejle, fordi skibssammensætningen ændres.

Thstrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

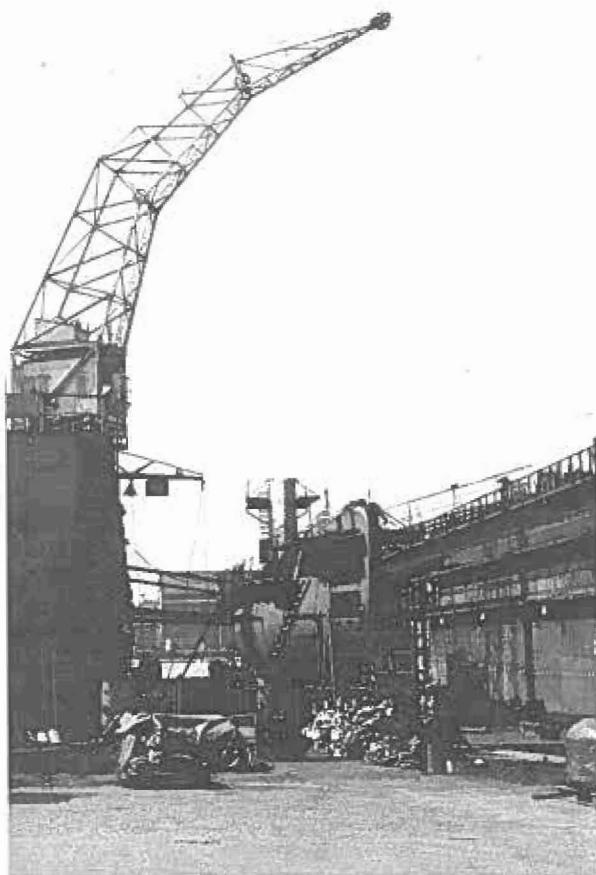
SØBJØRNE på ophalerbedding i MTB-hallen

Orlogsværftets dokker bliver sat istand

Orlogsværftet har 3 flydedokker, en tørdok og en ophalerbedding (den sidstnævnte under tag i MTB-hallen). To af flydedokkerne bliver sat i stand i år, den mindste og den største. Den tredje er sat i bero.

Værftet reparerer selv den lille dok. Den har været i dok i tørdokken og har fået bunden repareret. Nu er man igang med at reparere ovenbords, og så skal den have en meget grundig konservering, så den kan holde de næste 10 år uden ekstra udgifter.

Istandsættelse af den store dok sker på særlig bevilling. Orlogsværftet kan ikke påtage sig arbejdet. Den skal i dok, og værftet har ikke dokkapacitet til at tage den selv. Den vil blive bugseret til et andet værft i begyndelsen af august, og istandsættelsen forventes at tage 3-4

TUMLEREN i Dok 4

måneder.

MTB-hallen er beregnet til bygning og doksætning af motortorpedobåde (deraf navnet). Hallens ophalerbedding kan tage alle søværnets torpedobåde, inklusive de nye af WILLEMOES-klassen, selvom de er større end de tidligere typer. Det kræver blot, at masten demonteres, og det er der taget hensyn til ved konstruktionen.

DAPHNE-klassen (SDC-erne) kan også doksættes i MTB-hallen, når skorsten og mast demonteres. Det har man for nylig prøvet. Disse skibe vil dog normalt blive pla-

ceret i andre af værftets dokker.

Istandsættelsen af Orlogsværftets dokker er et vigtigt led i moderniseringen af værftet.

I juni-juli flytter Orlogsværftets smedeværksted tværs over hovedvejen på Holmen. På hovedvejens vestside er man i fuld gang med at indrette det nye værksted.

Denne overflytning er sidste brik i et omfattende rationaliserings-puslespil, der har medført en reduktion af antallet af værksteder fra 17 til 7.

Værkstedssammenlægninger var en af de rationaliseringsforanstaltninger, værftets medarbejdere foreslog ved en virksomhedskonference på Kobæk Strand i marts 1972.

Den praktiske gennemførelse af sammenlægningerne blev overdraget til et styringsudvalg på 6 mand, der repræsenterede værftets arbejdere, værkstedsfunktionærer og ledelse. Til værkstedssammenlægningerne blev der bevilget 2.9 mio.kr.

Beskæftigelsen på Orlogsværftet hænger nøje sammen med de bevillinger, søværnet får. Værftets arbejdsstyrke har i de senere år været på 585 time-lønnede medarbejdere og 130 funktionærer. Flere var der ikke penge til.

Som bekendt blev søværnets behov for reparation og vedligeholdelse af skibe kun nødtørftigt opfyldt, og der opstod en "reparationspukkel". Forsvarskommandoen tog i efteråret 1974 skridt til at gøre noget ved denne pukkel. Der blev afsat ekstra midler til formålet, og på dette grundlag har det været muligt at få finansudvalgets godkendelse af en forøgelse af antallet af timelønnede medarbejdere på værftet til 630.

Der råder stor travlhed på værftet. Blandt større arbejder kan nævnes hovedeftersyn på to undervandsbåde og et større ombygningsarbejde på minelæggeren SJÆLLAND. Det ene undervandsbådseftersyn skulle egentlig udføres af andet værft end Orlogsværftet, men da forhandlingerne herom strandede, påtog værftet sig opgaven, selvom det medførte store ændringer i den planlagte produktionsgang. Ikke mindst medarbejdernes positive indstilling til, at Orlogsværftet kunne og skulle løse opgaven, var bestemmende for beslutningen om at udføre begge eftersynene.

(OLV)

Ny stabsuddannelse iværksættes

Forsvarsakademiet har fremsat et forslag til dets fremtidige organisation og bemanning samt en plan for den tidsmæssige gennemførelse betinget af iværksættelse af en ny stabsuddannelse for officerer af A-linien. Forsvarskommandoen har tiltrådt forslaget og pålagt Forsvarsakademiet at forberede og gennemføre den nye stabsuddannelse.

Akademiet er nu ved at foretage en gradvis omlægning af organisationen samtidig med overgangen til den nye stabsuddannelse. Det medfører, at det i overgangsperioden vil være nødvendigt at træffe enkelte interimistiske dispositioner.

Forsvarsakademiet har således til hensigt at udpege den hidtidige leder af Stabskursus for Flyvevåbnet, oberstløjtnant D.E.Thestrup, som kursusleder for det nye stabskursus I, som begynder den 20. oktober. I konsekvens heraf og med henblik på en rationel udnyttelse af lærerpersonellet vil akademiet desuden afvikle Stabskursus for Søværnet 1975/76 og Stabskursus for Flyvevåbnet 1975/76 som et integreret kursus under ledelse af kommandørkaptajn F.S.Thostrup, bistået bl.a. af major i flyvevåbnet P.E.Juhl.

Bortset fra nogle mindre justeringer vil undervisningen af eleverne i øvrigt blive gennemført i overensstemmelse med den hidtil fulgte undervisningsplan for de to stabskursus. (MST)

FN's havretskonference

FN's 3. havretskonference afsluttede sin mødesamling i Geneve den 9. maj, efter at samlingen havde varet i 8 uger. Ved afslutningen af samlingen enedes man om, at der skal være en ny samling af 8 ugers varighed, der skal begynde i New York i slutningen af marts 1976.

Dette var også en af de få ting, der kunne skabes enighed om på mødesamlingen i Geneve. Men spørgsmålet er, hvor megen enighed man kan forvente, når 137 nationer med over 2000 delegater mødes. Under den forudgående samling i Caracas i 1974 havde man koncentreret sig om at få indsamlet og rubriceret de mange alternative forslag om, hvad de enkelte lande ønskede, at en fremtidig havretskonvention skulle indeholde. Under samlingen i Geneve blev hovedvægten lagt på at få reduceret antallet af alternativer, med andre ord at få skabt en enhedstekst. Problemerne i forbindelse med udarbejdelsen af en sådan enhedstekst var mange, men savnet af denne tekst blev efterhånden så åbenbar, at konferencens præsident, ambassadør Amerasinghe fra Sri Lanka, nogle uger før samlingens afslutning kunne få almindelig tilslutning til at pålægge formændene for de tre hovedudvalg at udarbejde forslag til enhedstekster. Disse tekster skulle dog ikke anses for egentlige kompromisforslag, men skulle danne grundlaget for de videre forhandlinger.

Arbejdet på mødesamlingen i Geneve var, som det var tilfældet i Caracas, organiseret i 3 hovedudvalg med følgende arbejdsområder: 1. hovedudvalg behandlede spørgsmål i relation til udnyttelsen af den dybe havbund, og 2. hovedudvalg behandlede jurisdiktionsspørgsmål m.v., mens 3. hovedudvalg behandlede spørgsmål om havforurening og videnskabelig havforskning. Selv om der eksisterede denne formelle opdeling i 3 hovedudvalg, foregik de egentlige realitetsforhandlinger i henholdsvis interessegrupper og i en række arbejdsgrupper af uformel karakter.

Forsvarsministeriets/Forsvarskommandoens repræsentant ved den danske delegation deltog i arbejdet under 2. hovedudvalg, og fra dette arbejde skal nævnes et par enkelte emner.

Økonomisk zone. Den hidtidige udvikling under havretskonferencen i retning af anerkendelse af en eksklusiv økonomisk zone på 200 sømil blev bekræftet og styrket i Geneve og drøftelserne drejede sig i alt væsentligt om, hvilke rettigheder, der kunne indrømmes tredje-stater til bl.a. fiskeri inden for kyststatens økonomiske zone.

Gennemfart af internationale stræder. Et andet centralt punkt var spørgsmålet om gennemfart af internationale stræder, hvis antal vil blive forøget betydeligt som følge af en udvidelse af territorialfarvandet til maksimalt 12 sømil. En debat specielt om strædespørgsmålet viste betydelig støtte til en i princippet fri gennemfart - transit passage - samt stor tilbageholdenhed blandt de lande, der hidtil havde støttet en opretholdelse af den i henhold til 1958-konventionen bestående ret til uskadelig gennemfart.

Formandens enhedstekst bygger på princippet om transit passage og indeholder en undtagelsesregel for de stræder, hvor gennemfarten helt eller delvis er reguleret på grundlag af særlige internationale aftaler. Såvel før som under samlingen i Geneve havde Danmark med forskellige nationer ført forhandlinger om udformningen af denne undtagelsesbestemmelse, som skal omfatte de danske stræder. Det vil i praksis betyde, at man fra dansk side kan opretholde de gældende regler om kontrol med gennemsejlingen i vore stræder.

Inden den næste mødesamling til foråret ventes en intensiv konsultationsvirksomhed mellem lande og landegrupperinger. Alle håber naturligvis på, at FN's 3. havretskonference vil kunne møntes ud i en ny havretskonvention, men meget vil afhænge af, om de enkelte lande i tidsrummet mellem mødesamlingerne vil afholde sig fra ensidige jurisdiktionsudvidelser.

Det indenrigspolitiske pres for at foretage noget er imidlertid stort i visse lande også i den vestlige verden, men hvis nogle vestlige lande falder for fristelsen til at handle ensidigt og følge den linie, der allerede for år tilbage er startet af visse stater, kan der måske være nogen grund til pessimisme med hensyn til udfaldet af havretskonferencen.

(FST)

DAPHNE auf begleitkurs?

Under et nydeligt billede af bevogtningsfartøjet DAPHNE finder vi i det østtyske tidsskrift "Militärtechnik" en opsats, som vi her viderebringer ordret som en slags tyskundervisning:

Die als Fischereischutzboote deklarierten dänischen Küstenschutzboote vom Typ "Daphne" sind oft in der Nähe der Hoheitsgewässer der sozialistischen Ostseeanliegerstaaten anzutreffen. So kreuzte unlängst die "Daphne" (P 540) zum wiederholten Male vor Rostock und nahm im Gegensatz zu ihrer eigentlichen Ausgabenstellung, dem Schutz von Fischereibooten, einlaufende sowjetische und polnische Kampfschiffe in Augenschein. Der Typ

"Daphne" ist 37 m lang, 6,1 m breit, hat einen Tiefgang von 2 m und ist mit einem 40-mm-Turmgeschütz bewaffnet.(MST)

Indland kort

Under havnemanøvre i Kiel den 25.april påsejlede den belgiske ministryger VAN HAVERBEKE orlogskutteren VEJRØ, der lå fortøjet ved kaj. Under hensyn til, at der kun opstod ringe skade, og at VEJRØ skal til periodisk eftersyn i august, har Chefen for Søværnet bestemt, at der ikke skal ske mere i sagen.

Chefen for Søværnet har tiltrådt en indstilling fra Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole om indretning af 44 kvarterer for befalingsmandselever med køjer og senge efter forsvarets målsætning. Kvartererne indrettes nu med 2 enkeltsofaer, idet det forudses, at skolen under spidsbelastning kan ændre belægningen til 3 mand pr. lukaf.

Søværnets Materielkommando har udbudt de udrangerede minelæggere LAA-LAND og LOUGEN til salg. Skibene, der er fra 1941, henligger ved Flådestation Korsør. Tilbudsgiverne får svar den 8.juli.

Kvindeligt Marinekorps har i lighed med de andre kvindekorps fået godkendt en sommeruniform bestående af en bomuld/polyester kjole. Kjolen er knælang og farven bliver mellemlå for personel i Kvindeligt Marinekorps.

Ikke alene landtjenestestederne, men også skibene marcherer! Korvetten TRITON har tilmeldt 25 besætningsmedlemmer til Hærvejsmarchen og 12 til Nijmegen. Trods et hårdt sejlprogram har de trænet i hver weekend, bl.a. under ophold i Haugesund, Bergen og Göteborg.

Udland kort

Den 1.juli fik medlemmer af de svenske kvindekorps de samme grader som mænd i forsvaret, indtil videre grader fra konstabel til fænik. Samtidig bestemtes det, at flådens rekrutter fremtidig skal have information om kvindekorpse.

Den femte af den engelske flådes Type 42-destroyere,NEWCASTLE, er blevet søsat fra Wallsend-værftet.Data: 3.500 t, længde 410 f, bredde 47 f.

Udrustning Sea Dartmissiler, 4,5 inch MK 8 kanon samt en Lynx-helikopter. Det er siden 1654 flådens ottende skib med navnet NEWCASTLE.

Efter adskillige meddelelser om drivende ankerbøjer fra boreplatformene i Nordsøen vil det norske søfartsdirektorat rejse sagen på internationalt plan, da bøjerne er til stor fare for skibsfart og fiskeri. Der stilles krav om hurtigere varsling og klare regler for afmærkning.

Den amerikanske flåde har udarbejdet planer til atomdrevne hangarskibe til erstatning for FORESTAL-klassen. Flåden har nu kun to atomdrevne hangarskibe, ENTERPRISE og NIMITZ, mens EISENHOWER og et unavngivent er under bygning. Den nye klasse, hvis antal er ukendt, skal være klar i 1985.

Det er 60 år siden, at den svenske flådes flyvevæsen blev til, og 50 år siden, det indgik i et fælles flyvevåben. I 1957 blev flåden atter flyvende, da Marinens helikopterforband oprettedes. Man startede med 4 flyvebåde, hvoraf de to blev indkøbt for private gavebidrag.

Den amerikanske flåde har aflagt det første besøg i Sovjetunionen siden sidste krig - og det første officielle siden 1862. Det var missil-fregatten LEAHY og missil-destroyeren TATNALL, der besøgte Leningrad. 13.000 russere benyttede lejligheden til at bese skibene.

Der kommer en retssag efter fundet af Norges bedst bevarede 1700-tals skib, fregatten PERLEN, der sank ud for Trondheim i 1781. Finderen siger, at staten har overtrådt vragloven, og kræver ejendomsret til både skib og last.

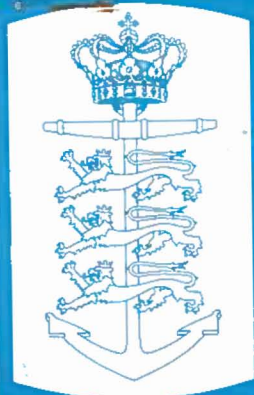
Søværns-Orientering

På grund af sommerferien udkommer Søværns-Orientering som tidligere år ikke i juli. Næste nummer kommer i august, hvor indsendt stof fra tjenestestederne vil blive bragt.

Sidste frist for modtagelse af stof til dette nummer er den 31.juli.

Thostrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

Skoleskibets sejlads i foråret

Skoleskibet FYEN har i løbet af forårets sejlads uddannet kadetter og konstabelelever af teknikerlinien. Fra midten af januar og indtil 2.juni indgik FYEN i Minelæggerskadren, hvorefter kommandoen hejstes i Skoledelingen for Kadetter med minestrygerne VILSUND og EGERNSUND i 2.Skoleskibsdivision og sejlkutterne THYRA og SVANEN i 3.Skoleskibsdivision. Chefen for skoledelingen er kommandørkaptajn K.Søderlund, som også er chef for skoleskibet FYEN.

Fra januar har FYEN uddannet vagtchefselever, dels kadetter af søværnets næstældste klasse af taktiklinien, dels løjtnanter af B-linien, som er under omskoling. Efter sommerferien fortsættes med sekondløjtnanter af

B-linien, som netop har afsluttet uddannelsen til B-officerer på Søværnets Officersskole.

Efter at skoledelingen er oprettet, er der desuden uddannet kadetter af Søværnets Officersskoles øvrige klasser af A-linien. Kadetter af B-linien vil efter sommerferien komme om bord til tilsvarende praktisk uddannelse.

I januar kvartal blev der givet elementær sømandsmæssig uddannelse til 48 konstabelelever af teknikerlinien, og i april kvartal for yderligere 49 konstabelelever.

Skoleskibet har i perioden sejlet i ca. 80 dage og har tilbagelagt en distance på ca. 14.000 sømil. Sejladsen har været tilrettelagt således, at det i langt den overvejende tid har sejlet i de indre danske farvande. Det har været vigtigt specielt at opøve vagtchefselevernes færdighed i at navigere i bælterne og i Kattegat, hvor såvel sejlads i trafik som farvandskendskab kan opøves. Der har været lagt vægt på især at øve sejlads om natten, hvorfor FYEN sjældent har ligget til ankers. For afvekslingens skyld og for at vise flaget uden for landet, har skoleskibet 2-3 gange hvert kvartal tilbragt en weekend i udenlandsk havn. Disse udenlandsbesøg har også haft til formål at vise eleverne, hvorledes et flådebesøg i udlandet foregår og at give dem et indtryk af søværnets traditioner, herunder indøvelsen af ceremoniel.

Det første udenlandsbesøg var et rutinebesøg i Oslo i begyndelsen af februar. Under dette besøg fik besætningen lejlighed til at stifte bekendtskab med den norske hovedstad om vinteren, og nogle enkelte fik endog lejlighed til at prøve deres færdigheder på ski. Under dette besøg lå FYEN sammen med sin norske civile "kollega" fuldriggeren CHRISTIAN RADICH.

Den første weekend i marts var FYEN i Odense eller, som dette besøg hurtigt blev omdøbt, på flådebesøg i Ringe. Dette skyldtes, at skoleskibets elever var inviteret til bal på Midtfyens Gymnasium som tak for, at ca. 20 gymnasieelever havde deltaget i skibets sejlads fra Gabet til Odense. Arrangementet var meget vellykket, og FYEN fik etableret en udmærket kontakt med denne skole.

Midt i april var FYEN på rutinebesøg i Gøteborg. Under besøget knyttes forbindelse med den svenske skoledeling, som med jageren GÅSTRICKLAND, patruljebåden JÄGEREN og 4 minestrygere også lå i Gøteborg.

Det sidste udenlandstogt med det første hold konstabelelever blev et rutinebesøg i Kristiansand. Det nye hold elever måtte vente lidt med at komme til udlandet, fordi skoleskibet først skulle afvikle et uofficielt besøg i civilhavnen i adoptionsbyen Frederikshavn den 23.-27.maj. Anlednin-

gen var den svensk-danske uge og indvielsen af det gamle krudttårn på dets nye plads på havnepladsen i trafikhavnen. Det var ikke lykkedes at fuldføre flytningen, men festen og indvielsen blev alligevel gennemført og var meget festlig med deltagelse af såvel Tordenskjold som hans svenske arvefjerde Gatenhjelm fra Gøteborg. Ligeledes medvirkede Søværnets Tamburkorps. Frederikshavns kommune havde gjort meget for, at besætningen skulle få en festlig weekend.

I juni måned gennemførtes 2 flådebesøg, først et rutinebesøg i Portsmouth og derefter et uofficielt besøg i Visby på Gotland. Besøget i Portsmouth gav besætningen lejlighed til at se en stor flådebase i funktion. Der er ingen tvivl om, at mange, som har fået det indtryk, at Royal Navy er blevet formindsket i de senere år, har forstået, at det stadig er en stor og effektiv flåde, som har hovedbase i Portsmouth. Under besøget blev der lejlighed til at tage på busture til London, og besætningen fik selvfølgelig også set Admiral Nelsons flagskib, lineskibet VICTORY, og besøgt nogle af de engelske specialskoler. Besøget i Visby var en yderst vellykket afslutning på togtet, selvom byens historie på mange måder kunne retfærdiggøre en kølig modtagelse af danske søfolk. Valdemar Atterdag og Niels Juel var imidlertid glemt, og såvel civile som militære myndigheder gjorde deres yderste for, at besætningen fik et fornøjeligt og lærerigt ophold i den gamle Hansestad.

Når eleverne afgår fra skoleskibet i begyndelsen af juli, og de værnepligtige, som har været om bord i et halvt år, hjemsendes, afholdes samlet sommerferie for alt det faste personel, idet FYEN i lighed med inspektionsskibene henlægges under Flådestation Københavns tilsyn i 3 uger. Det er, så vidt det er skoleskibet bekendt, første gang, at alt personellet i kadetskibet har fået lejlighed til som øvrige at holde sommerferie om sommeren.

Skoleskibet har i stedet for de gamle sejlbåde A og B, som fandtes om bord i skoleskibe tidligere, fået leveret 4 sejlbåde af typen MONARK 44. Disse er i april kvartal blevet flittigt udnyttet, både ved dagsejladser i øvelsestiden, hvor de er blevet sat i søen om morgenen og atter ombordtaget om aftenen, og til fritidssejladser i havn.

Som det også tidligere har været tilfældet, har FYEN været vært for mange forskellige observatører. Det har været officerer fra hæren og flyvevåbnet med pædagogisk uddannelse, som har studeret forholdene på skoleskibet, således at de vil vide mere om Flådens særlige forhold, når de engang i fælles stabe behandler forsvarets uddannelsesproblemer. Der har også været andre officerer og lærere, som har studeret forholdene om bord, lige-

som der har været besøg af skoleelever, herunder stampersonnellets egne børn som erhvervspraktikanter. Endelig har et par værnepligtige jurister fået chancen for en sejltur, således at de har fået en fornemmelse af, at der også er skibe i det værn, hvis uniform de bærer.

Det skal endelig nævnes, at FYENS velfærdsaktiviteter i den forløbne tid har været gennemført, som det efterhånden er blevet en tradition i skoleskibet. Særlige konkurrencer, som f.eks. "Den fyenske Pil" og "Tænkeboks", er sandsynligvis ukendte idrætsgrene, som hver tredje måned startes op. Der er altid løbende bordtennisturneringer, skaktturneringer, fiskerikonkurrencer, Bingo og meget andet som faste foreteelser for elevholdene, når de kommer om bord. Endelig er der naturligvis gennemført busture, fodbold- og håndboldkampe ved de fleste anløb af havne uden for København.

(FYEN)

Torpedobåden og Torpedoen 100 år

Den 7. juni passeredes 100-årsdagen for indlemmelsen i Flådens tal af den første båd specielt indrettet til at medføre torpedovåben.

Torpedovåbnet udvikledes, som bekendt, efter 1864 i forskellige former, herunder som stang- og slæbetorpedo samt som selvbevægende (den whitehead'ske). Torpedovåbnet blev fra dets fremkomst anset for at være velegnet til mindre mariner og disses defensive struktur. I 1868 begyndte således Ingeniørkorpsets sømineafdeling at foretage forsøg med stangtorpedoer. Den 1. juli 1875 - altså netop for 100 år siden - ankom de første indkøbte selvbevægende torpedoer til Danmark.

Fra begyndelsen af 1870'erne var man klar over, at en videreudvikling af torpedovåbnet betingede små hurtige og kraftige fartøjer, som kunne frembære torpedoerne. Det engelske firma Thornycroft & Co. kom først i kapløbet om at udvikle en sådan egnet skibstype. I 1872 blev der afholdt prøveture med dampfartøjet MIRANDA. Det var ca. 16 m langt og kunne gøre en fart af 16 knob. Norge bestilte straks et fartøj af denne type, der kom til Norge i 1873 og fik navnet RAP. Danmark fulgte efter, og den 7. juni 1875 ankom fra England til Orlogsværftet et lignende fartøj. Dette blev benævnt DAMPCHALOUPE NR. 5 og blev indrettet til at føre 2 mindre slæbetorpedoer. Deplacementet var på 8 tons, og maskineriet ydede 50 hk. Fra 15. februar 1879 blev fartøjet benævnt TORPEDOBÅD NR. 1. I 1882 blev den nedklassificeret til TORPEDOBÅD af 2. klasse og overgik i 1889 til patruljebådene. Den havde gjort udmærket fyldest og var bl.a. i 1880 i England blevet om-

bygget til at føre udskydningsapparater til selvbevægende torpedoer. Fartøjet udgik af Flådens tal i 1894 og blev ophugget året efter.

Den 17. september 1953 fejredes 75-års dagen for den første kommandohejsning på den første danske torpedobådsdeling i 1878. Det er derfor i søværnet først tanken at fejre torpedovåbnets 100-årsdag i 1978.

(MHK)

Thailands flådechef på besøg

Midt i juli havde søværnet besøg af den thailandske flådechef, admiral Sa-Ngad Chaloryoo. Admiralen, der var ledsaget af tre kontreadmiraler og en adjutant, passerede Danmark som led i en orienteringsrejse til USA, Canada og Europa. Han ville gerne besøge Danmark, fordi der gennem mange generationer har bestået særdeles gode forbindelser mellem Thailand og Danmark - den første kontakt er i øvrigt mere end 350 år gammel. Endvidere var han interesseret i at orientere sig om et mindre søværns materielle struktur og problemer samt dets uddannelsesforhold og organisation.

Admiral Sa-Ngad blev under et besøg på Søværnets Officersskole orienteret om søværnets organisation, opgaver og sammensætning samt om personelstruktur og uddannelsesordning. Under en efterfølgende omvisning på skolen beså han portrætterne af de 11 thailandske søofficerer, der i sin tid som aspiranter og kadetter har gennemgået Søværnets Officersskole (Søofficersskolen). Efter at have spist frokost om bord i HENRIK GERNER aflagde admiralen besøg om bord i en fregat, en undervandsbåd og en torpedobåd, og senere gav Søværnets Materielkommando en orientering om Flådens nybygningsprogrammer.

(MST)

Sejlads med besætning årgang 1925.

Fredag den 4. juli foretog inspektionsskibet HVIDBJØRNEN dagsejlads i Sundet med besætningsmedlemmer fra inspektionsskibet ISLANDS FALK årgang 1925.

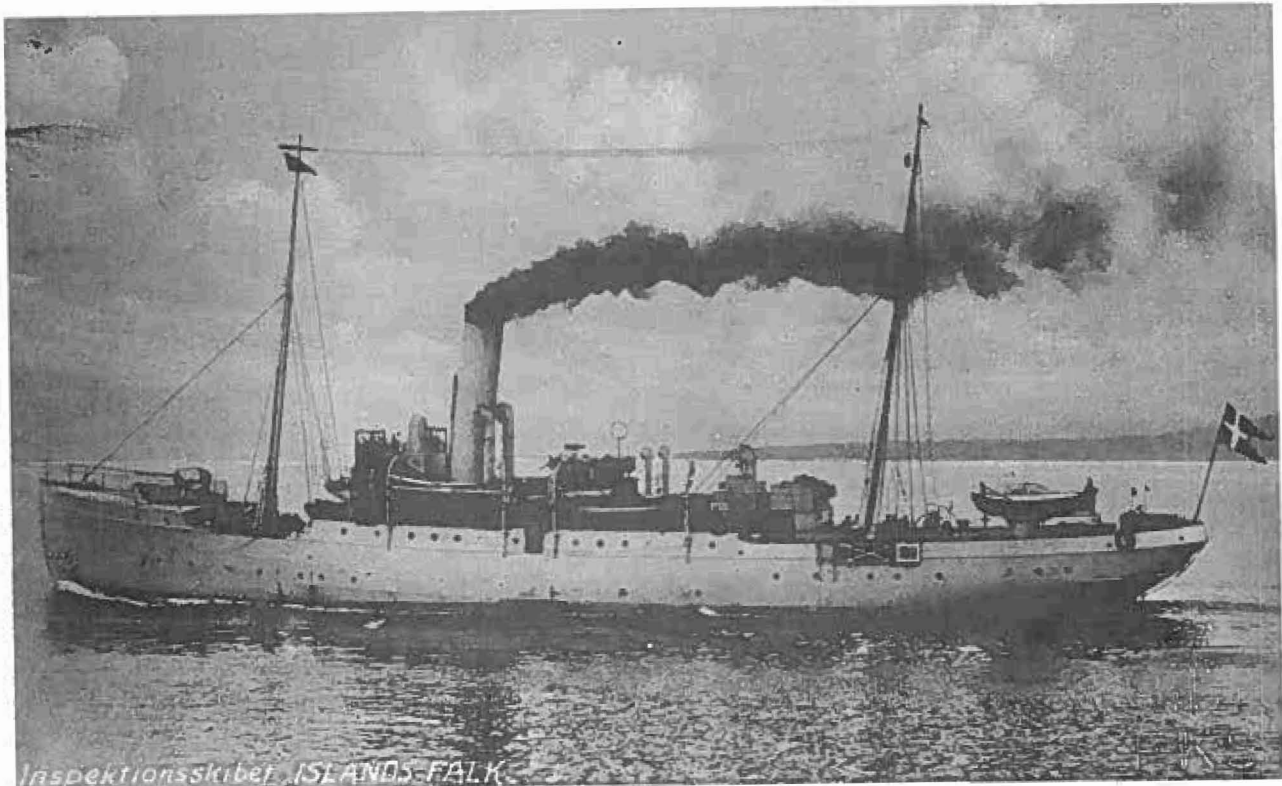
50-års jubilarene indledte dagen med kransenedlæggelse ved mindesmærket ved Værftsbrovagten og gik efter en spadseretur gennem Orlogsværftet om bord i HVIDBJØRNEN.

Ved en parade om bord uddelte skibschefen 50-års jubilæumsdiplomer til de tilstedeværende 14 værnepligtige og 3 officerer fra ISLANDS FALK's daværende besætning.

Efter afgang fra Holmen i strålende sommervejrgennemførtes forskellige øvelser, herunder trawlerrulle med skydning og entring af anholdt skib. 15 af jubilarene fik endvidere en flyvning med helikopter. Under sejladsen var der i øvrigt filmforevisning, rundvisning i skibet og frokost.

Inspektionsskibet ISLANDS FALK (1906-1943)

Jubilarene fulgte med stor interesse aktivitetene og gav udtryk for, at sejladsen havde været en stor oplevelse, og ikke mindst for inspektionsskibets egen besætning var dagen en positiv afveksling og oplevelse.

(HVBJ).

Fiskeriinspektion i Nordsøen

Fremmede fiskeres fangst på dansk søterritorium i Nordsøen samt tilfælde af beskadigelser på danske fiskefartøjers redskaber forvoldt af udlændinge gav tidligere på sommeren anledning til omtale i pressen af fiskeriinspektionens vilkår og virke.

Fiskeriet på det danske fiskeriterritorium er reguleret ved Saltvandsfiskeriloven. Tilsynet med overholdelse af lovens bestemmelser påhviler dels den under Fiskeriministeriet hørende fiskerikontrol, dels politiet. Det har imidlertid gennem mange år været praksis, ligesom det i øvrigt tidligere var tilfældet, at Flådens skibe også deltager i fiskeriinspektion, fortrinsvis på Jyllands Vestkyst.

Ved Færøerne og Grønland samt - lejlighedsvis - uden for territoriet i Nordsøen udøves fiskeriinspektionen af Flådens skibe i forbindelse med stationstjeneste.

Flådens deltagelse i fiskeriinspektion er af gammel dato. Således udøvede Christian den IV på sit togt i 1599 til Nordnorge fiskeriinspektion og dømte engelske og hollandske skibe for ulovligt fiskeri.

I 1859 blev fiskere fra Skagen foruroliget over svenske fiskeres overgreb, hvorfor de anmodede om at få stillet et inspektionsskib til rådighed.

I 1866 og følgende år anmodede Indenrigsministeriet Marineministeriet om at placere et passende krigsfartøj ved Fanø for at støtte danske fiskere mod engelske fiskeres overgreb. Marineministeriet afslog under henvisning til, at man ikke havde noget passende skib til rådighed.

I 1871 blev der givet ordre til danske krigsskibe om, at de skulle holde øje med, at fremmede fiskere ikke fiskede på dansk søterritorium.

Den første lov om udøvelse af saltvandsfiskeri kom i 1872, hvilket også var det første år, hvor Flåden havde en egentlig inspektion på Jyllands Vestkyst, idet skonnerten FYLLA blev stationeret som inspektionsskib.

Med Nordsøkonventionen af 6. maj 1882 blev der givet forholdsvis klare regler om fiskeriets udøvelse i Nordsøen, idet de i konventionen deltagende stater alle gik ind for et 3 sømils fiskeriterritorium, ligesom der i konventionen blev givet regler for afmærkning og registrering af fartøjer, løsning af konflikter m.m. I medfør af denne konvention var der indtil 2. Verdenskrig jævnlige stationeret et fiskeriinspektionsskib i Nordsøen. De tidligere skibe BESKYTTEREN og ISLANDS FALK vil især huskes fra 20'erne og 30'erne.

I årene efter 2. Verdenskrigs afslutning var inspektionen i Nordsøen kun sporadisk, delvis på grund af manglende materiel, men i erkendelse af, at politiet og fiskerikontrollen ikke er søgående og på grund af 12 sm fiskerigrænsens indførelse i 1967, har søværnet siden 60'erne haft et inspektionsskib næsten fast stationeret på vestkysten, med station i Esbjerg eller i havneby på Rømø.

Den gamle kutter Y 343 (LUNDEN) gjorde indtil 1969 god fyldest, men blev fra sommeren 1969 afløst af de nye kuttere af BARSØ-klassen, ligesom bevogtningsfartøjer af DAPHNE-klassen til tider har været sat ind i inspektionen som forstærkning under tungenesæsonen.

I de sidste 10-år fra april 1965 til dato har Flådens skibe på vestkysten anholdt i alt 48 fremmede fiskefartøjer for overtrædelse af Saltvandsfiskeriloven, hvilke alle er blevet dømt senere; der er blevet givet 44 advarsler, og der har været et varierende antal assistancer til danske og

udenlandske fiskefartøjer.

Sagerne er afsluttet ved ikendelse af bøde fra kr.400,- til kr.8.000,- og konfiskation af fangst og redskaber (som ofte bliver tilbagekøbt). Dog blev en af inspektionsskibet FYLLA med helikopter den 18 juni 1975 anholdt hollandsk trawler anset med en bøde på kr.12.000 (kr.10.000 for ulovligt fiskeri og kr. 2.000 for ureglementeret maskestørrelse). Redskaber og fangst blev konfiskeret (og tilbagekøbt) for kr. 34.500-, henholdsvis kr. 24.795.

Det kan endvidere være af interesse at omtale, at et udenlandsk fiskefartøj for nylig blev dømt for fiskeri på dansk søterritorium på grundlag af fotografering fra helikopter og samtidig pladsbestemmelse af denne over fiskefartøjet ved hjælp af pejling og radarafstandsmåling fra inspektionskutter i havn. Fiskeren anholdtes ved første anløb af dansk havn.

(OK Holm)

Indland kort

Det første samlede "lokale talsmandskursus" for søværnet er holdt på Søværnets Eksercerskole. Der deltog personel fra Minelæggerskadren, de 3 flådestationer, Stevnsfort, Marinestation Odden, Marinestation Dragør, Søværnets Konstabelskole og Søværnets Eksercerskole.

Flådestation Frederikshavn havde den 15. juli besøg af admiral, Arveprins Knud og Arveprinsesse Caroline Mathilde. Besøget omfattede bl.a. besigtigelse af enheder af WILLEMOES-klassen under bygning på Frederikshavn Værft og af nybyggeriet på flådestationen.

Fiskere fra Nanortalik i Grønland har fundet resterne af den sovjetiske drivende isflagestation Nordpol-19, der blev opgivet i 1973, da den havde drevet 7.000 km. Besætningen efterlod en skriftlig redegørelse på flagen, som fiskerne nu har sendt til det arktiske institut i Leningrad.

På grund af den forstærkede fiskeriinspektion i Nordsøen i anledning af tungenesæsonen, er der midlertidig stationeret en BOTVED-båd, Y 376, ved Flådestation Frederikshavn, hvor den gør tjeneste som udrykningsbåd. Besætningerne er dels udlånt fra Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, dels udstukket blandt flådestationens personel.

I dagene 12. og 13. august holdes på Søværnets Eksercerskole et kursus i interviewteknisk træning for 6 premierløjtnanter A-linien, taktisk retning, og 5 premierløjtnanter A-linien, teknisk retning. Formålet er at gøre eleverne bekendt med massemediernes interviewteknik.

Udland kort

Omtrent trefjerdedele af de sovjetiske undervandsbåde, som har Nordatlanten som operationsfelt, bliver opdaget og kortlagt af britiske, franske, norske og amerikanske "ubådsspottere", skriver The Wall Street Journal i forbindelse med olievirksomheden i Nordsøen. 52% af de russiske ubåde er stationeret i Murmansk-området.

Ved en fejltagelse har det norske forsvar sendt post til den østtyske i stedet for den vesttyske ambassade i Oslo. Stabschefen i Forsvarets Overkommando, admiral Gobø, siger, at det er et hændeligt uheld, og at der ikke sker den skyldige noget. Posten var ikke fortrolig.

Russerne har indledt hævnningen af de 88 sunkne handels- og orlogsskibe, der i krigsårene sank i Kertjstrædet og Det asovske Hav. Den første fase er nøjagtige dykkerundersøgelser af vragenes beliggenhed og tilstand.

Den svenske konge er blevet udnævnt til "honorary admiral" i den engelske flåde. Han bar første gang den britiske admiralsuniform under et besøg i Edinburgh i juli. Der findes yderligere kun en admiral med denne titel, nemlig Kong Olav af Norge, der fik den i 1958.

To sovjetiske missil-destroyere BOYKIY og ZHGUCHIY har aflagt besøg i Boston, det første sovjetiske besøg i USA siden sidste krig. Den amerikanske missil-krydser ALBANY var russernes værter. Kontreadmiral A.M.Kalinin var chef for delingen.

Den engelske flåde modtog den 19. juli den anden af den nye type 21 fregatter. ANTELOPE er det 10. skib med dette navn. Den første var en 38-kanners galeon fra 1588, den niende en destroyer, der i sidste krig bl.a. deltog i kampen mod BISMARCK.

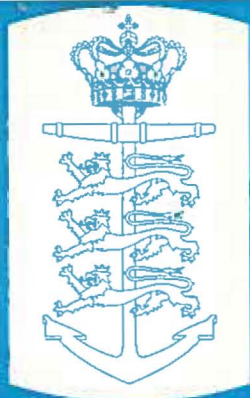
Den sovjetiske isflagestation Nordpol-22 har været i drift et år. Den er placeret på en 7 km² stor isflage af næsten 30 m tykkelse. Stationen er i drift mod den geografiske nordpol, og forskerne melder om et overraskende rigt dyreliv.

Ud for Rakkestad på den norske kyst er der gjort et interessant fund af et orlogsskib, som eksperter ikke udelukker kan være et af Tordenskiolds skibe fra 1700-tallet. Der er foreløbig blevet bjærget 5 kanoner og en kanonkugle. Norsk Sjøfartsmuseum har fået en bevilling på 50.000 kr. til nærmere undersøgelse.

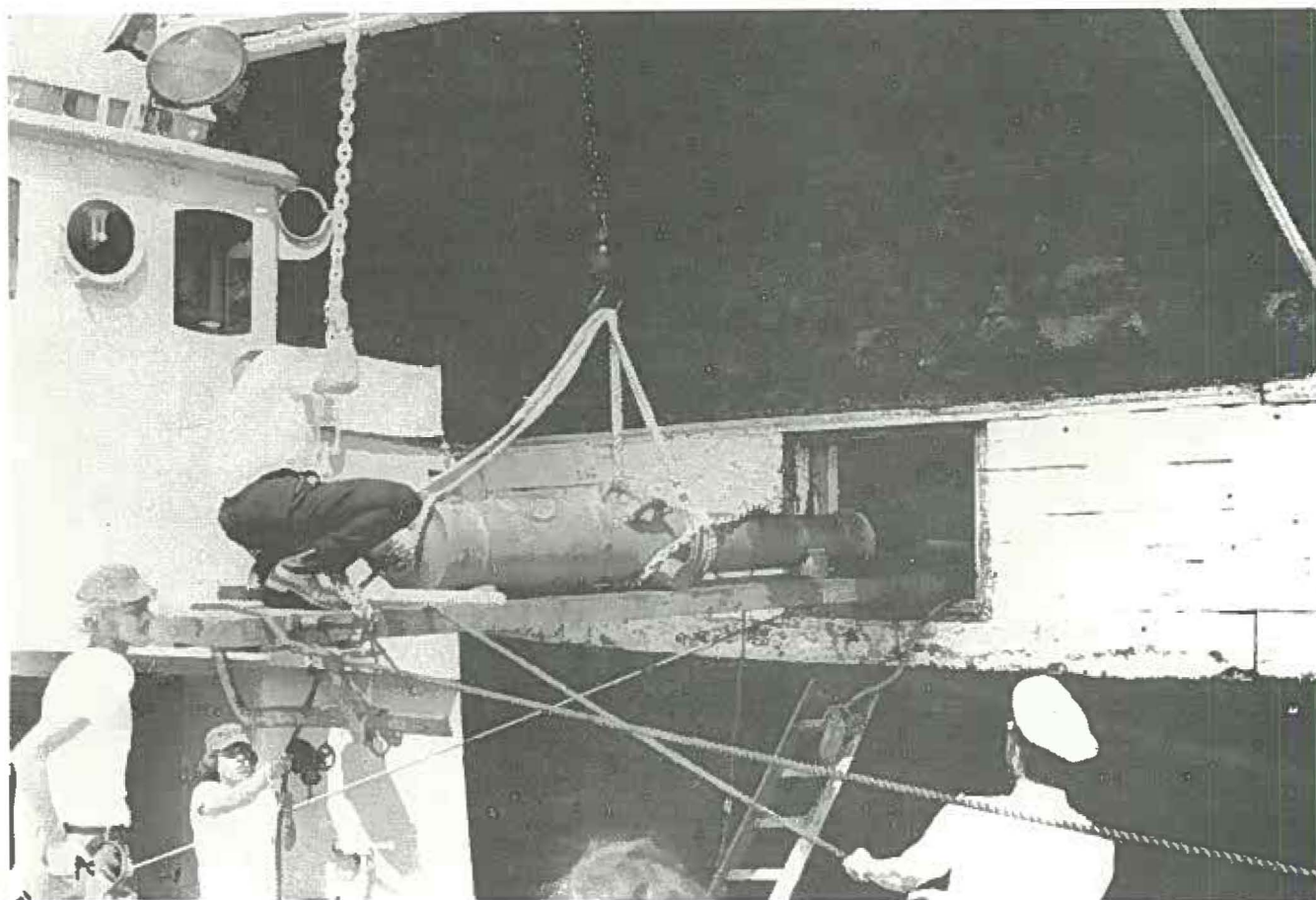
Den nye sovjetiske isbryder ARKTIKA er i fuld aktivitet i Kara-havet, hvor isen stadig frembyder alvorlige vanskeligheder for skibsfarten. I forvejen opererer også den første atomisbryder LENIN i disse farvande.

S. Møsting
Thostrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

Kanon overføres til JYLLAND

Minelægger på utraditionel opgave

Om bord i fregatten JYLLAND i Ebeltoft Havn er der åbnet en udstilling, der dels viser, hvorledes en fregat så ud indvendig for 100 år siden, dels det værktøj og materiale, der dengang brugtes til bygningen af et stort træskib.

Flådestation Københavns Museumsmagasin under ledelse af konservator Topsøe-Jensen har stået for udstillingen, der blandt meget andet viser 2 gamle

bronzekanoner, støbt for hæren i 1768 i Frederiksværk. I året 1860 blev kanonerne overført til Flåden, hvor de blev opriflet med 6 riffelgange og nu kaldtes 5" riflede forladekanoner.

Under kampen ved Helgoland den 9.maj 1864 stod der 4 af disse kanoner om bord i JYLLAND. Under kampen, der varede 2 timer, nåede hver af kanonerne at affyre 29 skud mod de østrigske fregatter. Kanonerne blev senere tilbageleveret til hæren og brugt på Kronborgs Salutbatteri indtil 1940, hvor de blev opbevaret i en kasemat på slottet. Det er 2 af disse kanoner, der nu af Tøjhusmuseet er udlånt til fregatten JYLLAND.

Minelæggeren LANGELAND transporterede kanonerne til Ebeltoft den 17.juni, og dagen efter blev de 1800 kg tunge kanoner overført til JYLLAND. Arbejdet blev en del vanskeligere end forudset. Først måtte dybderne ved og omkring fregatten loddes, idet LANGELAND skulle gå på siden og give kanonerne ind gennem den forreste kanonport om bagbord. Da endelig minelæggeren var fortøjet og placeret nøjagtigt, viste det sig, at taget, som dækker fregatten, havde et udhæng, der bevirkede, at skibets bom ikke kunne bruges til at løfte kanonerne om bord. I stedet blev et system med taljer og fedtindsmurte planker rigget til, og kl.1700 var de 2 kanoner bragt om bord i JYLLAND.

Fredag den 20.juni åbnedes udstillingen ved, at Søværnets Tamburkorps marcherede gennem Ebeltoft by og sluttede af med et tattoo på havnepladsen. Kl.1430 gik de indbudte gæster om bord, hilst med salut fra fregatten, der til lejligheden havde fået udlånt og opstillet 240 mm salutkanoner fra Flådestation Frederikshavn. Kanonerne blev betjent af LANGELANDS besætning.

Blandt de indbudte gæster repræsenterede kommandørkaptajn T.N.Laursen Søværnets operative Kommando, oberst Darre Ingeniørregimentet i Randers og rigsantikvar P.V.Glob Nationalmuseet. Desuden var der repræsentanter fra Kulturministeriet, Ebeltoft Byråd, Turistforeningen og Marineforeningen samt mange andre med tilknytning til fregatten JYLLAND.

Overalt i byen blev LANGELANDS besætning godt modtaget, og det smukke sommervejr bidrog til at gøre dagen til en stor festdag såvel for Ebeltoft by som for fregatten JYLLAND. (LANG)

Nødsignaler misbruges stadig

Søredningstjenesten under Søværnets operative Kommando har i årets første halvdel iværksat 179 aktioner for at redde, eftersøge eller assistere nødstedte på søen. Den usædvanlige store stigning i 1974 synes at være afløst af et mindre fald. Det kan måske skyldes, at vejr situationen udvikle-

de sig mere normalt i år end i det foregående år, idet faldet udelukkende har fundet sted inden for området "ikke-professionelle søfolks færden".

I lighed med tidligere år har der været igangsat en del aktioner, hvor det ved eftersøgningen ikke har været muligt at konstatere en søulykke. Der har også været adskillige tilfælde, hvor der er afgivet nødsignaler, rød pyroteknik, i situationer, hvor søfarende har været i vanskeligheder, uden at der har foreligget en egentlig nødsituation, f.eks. ved grundstødning. Søredningstjenesten indskærper derfor igen de internationale søvejsregler om anvendelse af nødsignaler.

Der var 27 aktioner i eftersøgning af erhvervsanvendte skibe, 59 eftersøgninger af lystfartøjer og lystfiskere, 5 pumpeassistancer, 3 slukningsassistancer, 3 evakueringer af skibsbesætninger, 23 patientevakueringer, 2 eftersøgninger af fly samt 13 eftersøgninger af overbordfaldne personer og badende. Herudover blev 3 iværksatte aktioner afblæst, og for 41 aktioners vedkommende kunne der ikke erkendes en nødsituation. Blandt de sidste var der 5 falske alarmeringer eller affyring af nødsignaler fra land. 34 aktioner var forårsaget af udenlandske statsborgere, men til gengæld medvirkede udenlandske redningsorganisationer i 24 aktioner. I alt blev der gennemført 179 aktioner mod 189 i fjor.

Flyvevåbnets redningstjeneste havde i første halvår 149 missioner, en stigning på 17 eller 13% i sammenligning med samme periode sidste år. Flyvetiden steg fra 216,40 timer til 254,50 timer, hvilket er ca. 18%. Kategorien "fritidsprægede aktiviteter", lystsejls, badeulykker m.m. tegner sig for den største stigning, nemlig fra 31 til 44 missioner. Antallet af redtede mennesker steg fra 55 til 87, en stigning på godt 58%. Den store stigning skyldes bl.a. redningen af 17 besætningsmedlemmer fra den polske trawler BRDA i Hanstholm og redningen af besætningen på 8 mand fra coasteren MACOMI ved Rønne.

(SOK)

Hovmod står for fald

I april-maj måned gennemførtes et ca. 6 ugers kursus i svømmedykning på Søværnets Dykkerkursus Nyholm, der er landets eneste skole, som må uddanne erhvervsdykkere. Kursus startede med 20 elever, hvoraf de 13 gennemførte hele uddannelsen, og efter vel overstået eksamen erhvervede Handelsministeriets dykkerbevis for svømmedykning. Beviset giver ret til erhvervsmæssig dykning med svømmedykkerudrustninger.

Den 28. juli ved 19-tiden blev en af dette kursus elever i helikopter bragt til Holmen, hvor han straks kom i dekompressionstanken på Nyholm for behandling af et alvorligt tilfælde af dykkersyge. Nogen sammenhængende og

udtømmende forklaring på, hvad der var sket, var dykkeren ikke i stand til at give, men følgende oplysninger lykkedes det at få stykket sammen. Dykkeren havde fra en kutter ved Anholt Nord Fyrskibet den pågældende dag foretaget flere dykninger til forskellig dybde. Da han ved 17-tiden kom til overfladen, følte han sig meget syg, men da kutteren, hvorfra dykningerne udførtes, ikke kunne etablere radiokontakt med Lyngby Radio på grund af, at dens radio var gået i stykker, måtte den sejle til Fyrskibet, og herfra tilkaldtes en redningshelikopter. Først godt 2 timer efter de første symptomer på dykkersyge kunne dykkeren komme i dekompressionstanken på Nyholm. Han forblev i tanken til næste dag ved 10-tiden, da han overførtes til Rigshospitalets neuromedicinske afdeling, der fortsatte behandlingen. De sidst modtagne oplysninger fra hospitalet siger, at patienten er i bedring.

Så vidt man har kunnet skønne af patientens forklaring, der er meget ufyldstgørende, har han overtrådt næsten alle de sikkerhedsforanstaltninger, der gang på gang er blevet indskærpet over for eleverne. Sikkerhedsforanstaltninger, der skal følges, når dykning foretages. Bl.a. havde dykkeren ikke ført den såkaldte "dykke-log", så han var fuldstændig uden kontrol med, hvor mange gange han havde dykket den pågældende dag, til hvilken dybde han havde dykket, og hvor lang tid dykningerne havde varet o.s.v.

Der kan ikke ofte nok gøres opmærksom på, at selv om dykning indebærer en vis risiko, så kan denne risiko nedsættes, såfremt de på dykkerkursus dannede sikkerhedsregler overholdes til punkt og prikke. Derved kan man bevare helbred og spare unødige udgifter, som i ovenstående tilfælde beløber sig til titusindvis af kroner. (VBS/SDS)

Separering i Øresund

En arbejdsgruppe inden for det svenske sjøfartsverket, som undersøger forudsætningerne for at gennemføre dels en total trafikseparering, dels en samordnet lodstjeneste i Øresund, foreslår bl.a., at lodsproblemet løses gennem en samarbejdsaftale med Danmark. Målsætningen er at skabe en fælles lodsorganisation i Øresund.

Det foreslås, at hele Øresund fra Falsterbo til Kullen trafiksepareres, og at Flintrenden gøres mindst lige så dyb som Drogden. Udgående skibe skal gå gennem Flintrenden og øst for Hven, medens ankommende skibe skal gå vest om Hven og gennem Drogden. Under nuværende forhold må de svenske lodser ikke arbejde i Drogden og danske lodser ikke øst om Hven. Disse klausuler foreslår svenskerne ophævet, så alle lodsninger til og fra havn udføres af de respektive landes lodser. Der bør indføres en fælles lodstakst.

Der er endnu ikke truffet beslutning om uddybning af Flintrenden, der an-

slås at ville koste mindst 10 mio. sv.kr. Det gælder endda kun selve opmudringsarbejdet.

(MST)

Indland kort

Korvetten FLORA besøger adoptivbyen Næstved 15.-18. august. Under opholdet vises Søværnets Udstilling, og Søværnets Tamburkorps giver opvisning. På programmet står bl.a. middag for et udvalg af besætningen på rådhuset og reception på skibet.

Der holdes kursus for orlogs- og flyverpræster på Flådestation Frederikshavn 16.-18. september. Programmet omfatter foredrag om Søværnets operative Kommandos og flådestationens opgaver. Desuden er der besøg og gudstjeneste på Hirsholmene samt på Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole og den taktiske træner.

Søværnet har fremsat krav om bjærgeløn i anledning af inspektionskutteren AGPAs assistance i marts til Den kongelige grønlandske Handels kutter KIRSTEN HANSERAQ, der ud for Kap Farvel i hård kuling manglede brændstof. Kutteren blev taget på slæb og bugseret 109 sømil og fik derefter brændstof fra AGPA, så den selv kunne gå i havn.

Det grønlandske postvæsen markerer Slædepatruljen SIRIUS'25 års jubilæum med udgivelse af et SIRIUS-mærke i oktober. Det giver en glimrende reklame for slædepatruljen, for postvæsenet regner med, at der alene vil blive solgt 80.000 førstedagskuverter. De fleste sælges herhjemme, derefter kommer Vesttyskland og Sverige, men der er bestilt SIRIUS-kuverter både fra Australien og Bagindien.

Udland kort

En sovjetisk undervandsbåd af Y-klassen er to gange blevet observeret 350 sømil fra den amerikanske kyst. Det er 1.000 sømil nærmere, end de russiske ubåde normalt sejler på deres Atlant-patroljering. Amerikanerne mener, at det er et led i kortlægning af USAs flådeeffektivitet.

I slutningen af denne måned flytter Sydkustens Orlogsbas stabe fra de nuværende lokaler i bataljon Sparre til Mønster- og Modellsalsbygningen i Karlskronas orlogshavn. Bygningen, der er fra 1783, er nu restaureret og

ført tilbage til sin oprindelige hvidkalkede skikkelse.

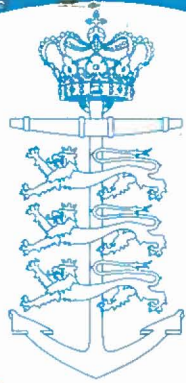
Hertugen af Edingburgh åbnede den 1. august det nye Royal Marines Museum i Hants. Museet skildrer 310 års historie og udstiller bl.a. alle de 10 Victoriakors, der er tilfaldet medlemmer af Royal Marines. Museet omfatter en afdeling for uniformer og et billedgalleri.

Norge udarbejder planer til en ny kystbevogtningstjeneste, der skal sættes ind, hvis grænsen udvides til en "økonomisk zone" på 200 sømil. Styrken bliver på 680 mand, der udrustes med 10 helikopter-skibe på hver 2.000 t og med en fart på 27 knob, 3 nye Orion-fly og et specialfartøj med mini-ubåde til dybvandsdykning.

Ud for Landskrona Havn har man opdaget vraget af det svenske orlogsskib SVARDET, der sank under en søkamp i 1678. Skibet var på 300 læster (VASA er på 400) og var bestykket med omkring 40 kanoner. Besætningen var på 142 mand samt 60-70 soldater.

Under det internationale polarprogram, Poley, har sovjetiske fly i Nordpolsområdet indtil nu fløjet en million kilometer over hele det arktiske område. Der er etableret 16 automatiske radio-vejrstationer til langtidsprognoser. Forskningskibet AKADEMIK KURTJATOV arbejder nord for Island.

Thøstrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

Søværnet undervejs

Søværnet marcherede fint

Den danske Flådes repræsentanter opnåede et særdeles godt resultat i den årlige Nijmegenmarch. Søværnet stillede med 35 marchdeltagere, heraf 2 kvindelige konstabler. Alderspræsident var en orlogskaptajn på 57 år, og yngste var en konstabel på 18 år. De gennemførte begge.

I marchen deltog i år ca. 14.000. Danmark var det tredjestørste udenlandske militære kontingent med 473 deltagere. Størst var England med 1.261, efterfulgt af USA med 735, Norge stillede med 364 og Sverige med 204.

Frafaldet på marchen var USA 25, Sverige 2, Norge 6 og Danmark 8. Fra søværnet faldt kun en deltager af hvert køn fra. Det må siges at være fint kla-

Udsnit af Søværnets deltagere

ret, når man tager i betragtning, at træningsmulighederne på grund af megen sejlads ikke er de bedst mulige.

Søværnets Idrætsforening og Centralforeningen af Stampersonel i søværnet gav hver tusind kroner som tilskud til deltagerne, som alle selv måtte betale 200 kr. og bruge en uges ferie på deltagelsen. (MST)

SVANEN og THYRA til London

I dagene 23.-31. august holdes den store "Festival of Sail" i London. Den slutter med starten af kapsejladsen jorden rundt for moderne havkapsejlere i et forsøg på at slå de gamle clipperes rekordsejlads til og fra Australien.

I festivalen deltager sejlførende skoleskibe fra ca. 20 nationers handels- og orlogsflåder, og de følger kapsejlerne på vej ud ad Themsens. Fra den danske handelsflåde deltager skoleskibene GEORG STAGE og DANMARK, og søværnet vil være repræsenteret af de to øvelseskuttere SVANEN og THYRA, der i en lille måneds-

tid forlader de øvrige enheder i Skoledelingen for Kadetter.

Som et led i den navigatoriske uddannelse af kadetter og uddannelsen i elementær sømandskab er denne deltagelse på lige fod med andre nationer en kærkommen effektivisering og supplerung af uddannelsen i Østersøen og danske farvande.

(THYRA)

De farlige genstande

Minedepot Grelshedes mineuskadeliggørelseshold har i april kvartal haft 29 udrykninger, heraf 21 efter farlige genstande.

Udrykningerne har bl.a. omfattet 3 hornminer, 2 antenneminer, 1 afstandsmine, 11 mortargranater, 1 pansergranat, 2 håndgranater, 1 127 mm ladning, 1 aerolitpatron, 50 detonatorer, 2.600 stk. håndvåbenammunition, en række rivtænder og sprængstoflegemer, nødraketter, blus og markører, 2 tomme mineskaller, 1 raketmotor, 1 sonarbøje, 1 øvelsestorpedo, 1 minestrygningsflyder, 5 mineankre og 15 magasiner til maskinpistoler.

Holdet kørte 3.920 km og sejlede desuden med orlogskuttere.

I samme periode havde Minedepot Dråbys mineuskadeliggørelseshold 23 udrykninger. De omfattede bl.a. 1 pansermine, en række bøjer, raketter og blus, 1 fransk slæbemål, 1 30 mm projektil, 1 37 mm granat, 5.215 stk. håndvåbenammunition, 1 russisk røgbøje, 1 sonarbøje, 1 tysk hækparavane, 1 tysk mineanker og 2 vejrballoner.

Holdet kørte 7.501 km og sejlede med orlogskuttere.

(FLS FRH).

Nyt hæfte om samarbejde

Der er udkommet et nyt hæfte om samarbejde i forsvaret, nemlig hæfte 2 i serien Grundbog for Menige. Heri er begrebet samarbejde behandlet i sammenhængende form, hvilket i sig selv er en nyskabelse på bogmarkedet.

Samarbejde har været genstand for en omfattende debat, der ikke sjældent har været præget af uklarhed, først og fremmest på grund af usikkerhed med hensyn til selve begrebet, men også fordi diskussionen om effektivitets- og trivselsproblemer ofte har været ført på følelsesmæssigt grundlag.

Hensigten med hæftet er at skaffe klarhed. I forordet hedder det: Samarbejde skal sikre størst mulig effektivitet, men samtidig skal der tages hensyn til den enkeltes trivsel. Dette hæfte er skrevet for at gøre Dem klart, hvad betingelserne og mulighederne for effektivt samarbejde er. Forfatteren har løst opgaven gennem en klar analyse i en jordnær form og et enkelt sprog. Foruden hovedafsnittet er der et afsnit om kommunikation og et om gruppedannelse og gruppedynamik. Også den moderne, militære opfattelse af klassiske begreber

som disciplin og lydighed indgår i fremstillingen af samarbejdets problemer.

Hæftet udleveres til alle værnepligtige, skoler, organisationer m.fl. og fås ved skriftlig rekvisition til Hærens Reglementsforvaltning.

(MST)

Indland kort

Der er også gæster fra Den danske Flåde, når den traditionelle udstilling af britisk flådemateriel åbnes i Greenwich den 15. september. 80 firmaer udstiller, og de nyeste skibe, destroyeren SHEFFIELD, fregatten ANTELOPE, plastic-ministrygeren WILTON og en BH7 hovercraft, er tilgængelige for gæsterne.

Dansk Sejlunion har takket for assistancen ved afviklingen af verdensmesterskabet for optimistjollesejlere 1975 ved Egå. Særligt takkes værnenes personel for venlig og hjælpsom optræden - det var en stor fornøjelse at arbejde sammen med dem, hedder det.

Søværnets Teknikinspektør ledsaget af repræsentanter for Marinestaben inspicerede undervandsbåden SPRINGEREN den 11. august. Inspektionen fandt sted under forlægning fra Aalborg Havn til Flådestation Frederikshavn, hvor den sluttede med en drøftelse af resultatet med skibets chef og befalingsmænd.

På sin rundrejse i søværnet har den thailandske kommandør, Manu Shrivirojana, besøgt Flådestation Korsør, hvor han fik en orientering om flådestationens opgaver og en rundvisning. Der blev også lejlighed til sejlads i en af de nye BOTVED-både.

Chefen for Søværnet har i en skrivelse takket orlogspræst Helge Pahus samt overkonstabel T.E.Jensen, konstabel K.P.Nielsen og værnepligtig S.M.Madsen, korvetten FLORA, der under et dansk flådebesøg i Gøteborg medvirkede til redningen af en druknende svensk statsborger.

Udland kort

9 britiske orlogsskibe, deriblandt missil-destroyeren GLAMORGAN og fregatterne AJAX, BERWICK, PLYMOUTH, LLANDAFF og ROTHESAY, har indledt et 9 måneders togt til Det indiske Ocean. Undervejs skal de 2.000 besætningsmedlemmer deltage i øvelser i sydkinesiske og australske farvande og på hjemvejen med amerikanske enheder.

Den svenske flådes øvelsesskonnert GLADAN er på sit første togt efter den gennemgåede modernisering, der bl.a. har omfattet et nyt dæk. Første havn bliver Amsterdam, hvor GLADAN sammen med FALKEN skal deltage i byens jubilæumsfester. Næste år skal GLADANs togt gå til Amerika.

Den britiske flåde har fået et nyt forsknings- og hjælpeskib NEWTON. Data: 3.940 t, 98,6 m lang, 16 m bred, 49 mands besætning og plads til 12 videnskabsmænd. Det har bl.a. 4 laboratorier med avanceret udstyr og underlægges the Royal Maritime Auxiliary Service.

En USA-satellit har afsløret, at Nordkorea bygger mindst 2 undervandsbåde af ROMEO L-klassen. Bådene er endnu på et tidligt byggestadium, men amerikanske flådeeksperter siger, at der snarest må foretages en nyvurdering af de sømilitære forhold i dette område. Nordkorea har i forvejen 4 ex-sovjetiske W-klasse undervandsbåde.

Karlskrona örlogsskolor overvejer at forbyde salg af pilsner- og lagerøl i kantinerne. Skolechefen, kommandør V.Tornerhjelm, siger, at der er problemer, og da man føler et medansvar for udviklingen, vil spørgsmålet blive forelagt Försvarets Personalvårdsnämnd.

Britiske fly har i den nordlige del af Nordsøen set en sovjetisk flydedok, der kan optage mindst 2 undervandsbåde af DELTA-klassen. Det menes, at kæmpedokken var på prøvetur, for at russerne kunne studere dens anvendelighed i åbent hav, og at den formentlig er hjemmehørende i Murmansk.

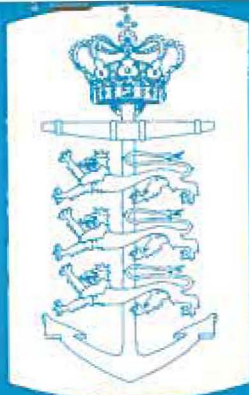
mon ikke norske havet

Den syvende britiske fregat af AMAZON-klassen, ARDENT, er på prøvesejlads. Data: 384 f lang, 41 f bred, udstyret med Rolls Royce Olympus og Tyne gasturbiner, EXOCET-missiler og en LYNX helikopter. Det er det 9. skib med dette navn siden 1746, det sidste, en destroyer, sank under kampen med SCHARNHORST og GNEISENAU i 1940.

Den norske stats institut for strålehygiejne skal afgøre, om det amerikanske, atomdrevne hangarskib NIMITZ må besøge norske havne, som USA har ansøgt om. NIMITZ forlod Norfolk den 19. august ledsaget af missil-krydseren SOUTH CAROLINA og atom-undervandsbåden SEAHORSE. Nordmændene mener, at der er betydelige beredskabsmæssige sider ved besøget.

En fisker fra Haugesund har fundet en logbog fra et ukendt sovjetisk orlogsskib. Logbogen er dateret til slutningen af 1974 og indeholder bl.a. oplysninger om eftersyn og omtale af fejl og forsømmelser. Den studeres nu af det norske forsvar, der mener, at bogen er faldet over bord ved et uheld.

Thstrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

Skoleskibene ved kaj i Aalborg

Nordisk Kadetstævne 1975

Torsdag den 7. august indledtes i Aalborg det 28. nordiske kadetstævne med deltagelse af kadetter fra officersskolerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige.

I en bagende morgensol ankom det finske depotskib LOUHI, den svenske 1. skoleflotille, bestående af jageren GASTRIKLAND, missilbåden JÅGAREN og ministrygerne TJARNÖ, STURKÖ og TJURKÖ samt den norske øvelseseskadre, bestående af korvetterne ÆGER og SLEIPNER og ministrygerne GLOMMA, TISTA, ALTA og UTLA. Den danske Skoleledelse for Kadetter, bestående af minelæggeren FYEN og ministry-

gerne VILSUND og EGERNSUND samt øvelseskutterne THYRA og SVANEN, var dog allerede ankommet dagen i forvejen for at klargøre til stævnet.

Ankomsten var et festligt og farverigt skue med mange tilskuere. Fra "Ungdomslegene 1975 i Aalborg" deltog ca. 150 14-16 årige drenge og piger, som med viftende nordiske flag og hurra-råb tog imod skibene. Efter fortøjningen overrakte et stafethold med repræsentanter fra de respektive nordiske lande en stafet og en fakkel til kadetrepræsentanter i skibene med ønsket om et godt idrætsstævne og et festligt samvær. Imedens spillede Søværnets Tamburkorps på kajen med vanlig dygtighed, som medførte mange rosende bemærkninger fra såvel det civile som det militære publikum.

Straks efter ankomsten gik man i gang med de forskellige idrætskonkurrencer, som afvikledes i løbet af torsdag, fredag og lørdag. Der blev dystet i nedennævnte discipliner med følgende resultater:

	Danmark	Finland	Norge	Sverige
Volleybold	2	1	4	3
Fodbold	3	4	1	2
Kapsejlad	4	2	3	1
Svømning	4	2	3	1
Terrænløb	3	2	4	1
Pistolskydning	1	4	3	2
Atletik	3	2	4	1

Som det ses, blev Danmark ikke vinder af mere end en konkurrence, men der er dog god grund til at fremhæve det smukke resultat i pistolskydning og volleybold samt til at bemærke, at vi for første gang i mange år gennemførte atletikkonkurrencen med et ganske pænt resultat.

Nå, det afgørende er jo ikke at vinde - det er meget vigtigere at være med og derved lære nye kammerater at kende fra de øvrige nordiske lande - det har altid været det fornemmeste mål for de nordiske kadetstævner. Dette blev i høj grad tilgodeset ved de mange forskellige arrangementer, som blev afviklet sideløbende med idrætsstævnet. Lørdag var der således fællesnordisk diskussionsmøde og gennem hele perioden mange underholdende arrangementer.

Det fornemmeste arrangement var Aalborg By's kadetbal, som blev afholdt torsdag aften på Hotel Hvide Hus. Til dette bal var indbudt 17 kadetter og 3 officerer fra hver nation samt repræsentanter for Aalborg's politikere og embedsmænd med fruer. Til glæde for kadetterne havde byen indbudt 68 af byens og oplandets søde og dejlige festklædte piger, som deltog i en let festmiddag og derefter dansede til kl. 0130. Se det var et rigtigt kadetbal!

Midt i al denne fest og virak for de nordiske kadetter havde Aalborg ikke glemt alle de menige orlogsgaster, som er grundlaget for, at de 4 øvelses- og skoledelinger kan sejle. Samtidigt med kadetballet afholdtes i Aalborghallen et stort marinebal for 2-300 orlogsgaster og næsten lige så mange søde Aalborgpiger. Også dette blev en succes - måske især takket være Søværnets Tamburkorps' High Fidelity Band, som holdt stemningen oppe hele aftenen.

Aalborg betænkte også de menige med 2 herlige busture til Vesterhavet ved Blokhus og Løkken, hvor deltagerne bl.a. fik serveret en frokost og senere kunne køle sig af med en forfriskende dukkert.

For kadetterne var der i øvrigt adskillige selskabelige arrangementer i form af reception hos Aalborg's borgmester, optagelse i CHR IV LAUG, frokost hos de nordiske konsuler, herregårdsbesøg samt receptioner hver aften i de besøgende skibe.

Mandag den 11. august kl. 1300 afgik alle de besøgende skibe under ledsagelse af festlig musik leveret af Søværnets Tamburkorps. Mange mennesker var mødt op for at tage afsked med nye venner fra et andet nordisk land. Hist og her så man en lille Aalborgpige viske en tåre bort. Jo, det var sandelig et uforglemmeligt og festligt kadetstævne, som længe vil blive husket af deltagerne. Det var et kadetstævne, som Aalborg og dens borgmester skal have megen ros for, og sidst, men ikke mindst, skal også nævnes byens velfærdschef Jens Nicolaisen, også kaldet Søfarts-Nick, som havde ofret megen tid og lagt hele sin sjæl i at gøre dette arrangement vellykket. (SOS)

Telefoto fra HVIDBJØRNEN

I forbindelse med Dronningens besøg i Grønland indgik inspektionsskibet HVIDBJØRNEN i Kongedeling 2/75 i perioden 29. juli til 13. august.

Første telefoto fra
et af Flådens skibe

interessant oplevelse, som ved fælles hjælp gennemførtes tilfredsstillende. En særlig interessant begivenhed var afsendelse af hosstående billede, som er første telefoto sendt fra et af Flådens skibe.

Kongedelingen formeredes i Søndre Strømfjord, hvor Dronningen, Prins Henrik og følge gik om bord i DANNEBROG. Turen gik derefter til Holsteinsborg, Egedesminde, Jakobshavn og Upernavik, hvor anløb måtte opgives på grund af dårligt vejr. Fra Upernavik sejledes sydpå til Marmorilik, Umanak, Godhavn, Agto, Sukkertoppen, Godthåb og Grønnedal, hvor INGOLF overtog eskorterollen, medens HVIDBJØR-NEN afgik til Thule for at være til rådighed under Dronningens besøg her.

Under rejsen underbragtes 18 repræsentanter fra TV, radio og presse. Denne ret hårde overbelægning blev trods alt en inter-

(HVBJ)

Anden fase af DANEX

Søværnet er i gang med anden og afsluttende fase af den årlige nationale øvelse - DANEX. Fasen indledtes den 25. august og slutter den 5. september.

Øvelsesgruppen blev formeret i Frederikshavn den 25. august under ledelse af stabschefen ved Søværnets operative Kommando, kommandør Helge Nielsen, der har minelæggeren MØEN som kommandoskib. Foruden de fleste sejlede enheder fra samtlige eskadrer, i alt 29 skibe, deltager flådestationerne og marinedistrikterne samt Torpedobådenes mobile Base og helikoptere i øvelsen. Den er delt op i 2 faser. Første fase gennemførtes fra 25. til 28. august med skibene ved kaj på Flådestation Frederikshavn, og den vil omfatte orienterende foredrag og taktiske spil ved Søværnets Taktikskole.

Anden fase afvikles fra 28. august til 5. september som en række taktiske øvelser i Kattegat og bælteerne. I denne del af øvelsen deltager også fly fra Flyvertaktisk Kommando.

Øvelsesgruppen aflægger weekend-besøg i Korsør 29. til 31. august i forbindelse med byens 550 års jubilæum. Udover offentligt besøg om bord i skibene holder Torpedobådseskadren forældredag for besætningernes pårørende. Kommandoen stryges den 5. september i København. (SOK)

Forsvarets weekend i Korsør

I anledning af Korsør By's 550 års jubilæum har Flådestation Korsør fundet det rimeligt, at søværnet, der i mange år har haft nær tilknytning til byen først ved et marinedistrikt og siden 1960 ved flådestationen, bragte søfartsbyen en lykønskning med et flådebesøg ud over det sædvanlige.

Den 29. august vil en øvelsesdeling anløbe Korsør for weekendophold. Delingen, der er formeret i anledning af den årlige nationale efterårsøvelse DANEX II vil blive fordelt i civilhavn og flådehavn.

I civilhavnen vil den største af de deltagende enheder, fregatten PEDER SKRAM, fortøje sammen med korvetterne FLORA og TRITON. Kommandoskibet, minelæggeren MØEN, vil sammen med søsterskibet FALSTER og en mindre minelægger, LANGELAND, blive placeret i civilhavnen.

Til flådehavnen kommer motortorpedobådene FALKEN, GRIBBEN og HØGEN samt de nyere gasturbinedrevne torpedobåde SØULVEN, SØBJØRNEN, SØLØVEN og SØHESTEN. Endvidere undervandsbåden SPRINGEREN, ministrygeren AARØSUND og tankfartøjet RIMFAXE. Endelig følger Torpedobådenes mobile Base, der består af specialudrustede køretøjer, med delingen.

Den 29. august er jo en af forswarets og ikke mindst søværnets mindedage, idet det var på denne dato i 1943, at den tyske besættelsesmagt gik til angreb på den danske hær og flåde i forbindelse med den fuldstændige magtovertagelse i landet. Den del af Flåden, der lå på Holmen i København, blev som bekendt sænket, medens de skibe, der lå i provinsen, søgte at undslippe. Ved overfaldet på de i Korsør liggende skibe - ministrygerne SØLØVEN og SØRIDDEREN og de til ministrygere ombyggede torpedobåde HAIEN og SPRINGEREN - faldt torpedounderkvartermester Chr. Thomsen, der ligger begravet på Korsør Kirkegård, og søløjtnant A.R. Jørgensen.

Dagen indledes derfor med kransenedlægning dels på Korsør Kirkegård, dels på Finderup Kirkegård, hvor orlogsgast N.B.Olsen, der faldt samme dag i Nyborg, ligger begravet. Kl. 1115 holdes der en kort mindehøjtidelighed i Rådhushaven, hvor der lægges krans ved mindesmærket for de i Korsør faldne.

Også hæren, flyvevåbnet og hjemmeværnet er inddraget i arrangementerne, og om eftermiddagen den 29. august åbnes en forsvarsudstilling, en hjemmeværnsudstilling og en søværnsudstilling, der opstilles i telte på havnepladsen og på Søbatteriet.

Søværnets jubilæumsgave til byen er to 24-pundige kanoner fra 1834, der opstilles i Dronningens bastion på Søbatteriet og overdrages borgmesteren kl. 1500.

Under disse arrangementer vil der være musik af Søværnets Tamburkorps, Sjællandske livregiments Tamburkorps og Falsterske fodregiments Orkester.

Lørdag den 30. august vil der blive holdt "åbent hus" på flådestationen fra kl. 1200 til 1600, og herunder vil der blive et tattoo-arrangement med musik af Søværnets Tamburkorps, Kvindelige Marineres Orkester og Hjemmeværnsorkesteret samt forskellige opvisninger. Korsør Marineforening, der også medvirker ved arrangementet, vil holde Marinestuen i Slottensgade åben for skibenes besætninger fra kl. 0900 til 1600.

De tre udstillinger vil være åbne for publikum alle tre dage, og om søndagen den 31. august bliver der besøg om bord i skibene fra kl. 1400 til 1600.

Skibenes besætninger udgør knapt 800 mand, og selv om mange formentlig vil benytte sig af Korsørs centrale beliggenhed og gode trafikforbindelser, vil flådebesøget formentlig sætte sit præg på havnen og byen, indtil skibene mandag morgen forlader Korsør for at fortsætte øvelsen i Store Bælt og Østersøen.

Korsør By har i øvrigt besluttet at adoptere minelæggeren SJÆLLAND i stedet for det tidligere adoptionsskib LINDORMEN, der udgik af Flådens tal for en del år siden. Desværre er minelæggeren for tiden til hovedeftersyn og kan derfor ikke deltage i flådebesøget, og adoptionen vil finde sted den 25. november, dagen før den egentlige jubilæumsdag.

(FLS KOR)

Indland kort

Efter anmodning fra Frederikshavn By bliver en midlertidig ordning, hvorved flådestationen med en salutkanon markerer tidspunkterne for flagets hejsning og nedhaling, nu permanent. Ordningen indførte flådestationen som et forsøg under byens dansk-svenske uge i maj.

Forsvarets Bygningstjeneste har udarbejdet et forslag til en etapevis indretning af en teknikskole på Holmen. Forslaget skal nu drøftes detaljeret i Forsvarskommandoen, hvor bl.a. skolens relationer til andre af søværnets skoler vil blive behandlet.

Den tyrkiske undervandsbåd ATILAY, der netop er færdigbygget i Vesttyskland, har været på de sidste prøvesejladser i danske farvande. Båden fører nu tyrkisk flag og har tyrkisk besætning, men der er stadig tyske værftsteknikere om bord. Den anløb Frederikshavn 15.-18. august.

Udland kort

Den amerikanske flåde har anmodet om en bevilling på 8 mio. dollars til forstudier af et atomdrevet hangarskib, der skal være operativt i 1985. Der opgives ikke noget antal skibe, men det siges, at der mindst skal være nok til at erstatte 4 skibe af FORESTAL-klassen.

Den norske flåde har overtaget undervisningen af mandskab til oliefelterne. Boreriggejerforeningen har overdraget træningsplatformen NORTH SEA DRILLTRAINER til Sjøforsvarets civilopplæring. Driften skal finansieres af en fast ugentlig afgift pr. elev. Den baseres i Stavanger.

Karlskrona forbereder sit 300 års jubilæum som orlogsby, men Karlshamn gør syrligt opmærksom på, at den allerede i 1659 var orlogsby, idet man i dette år søsatte orlogsskibet SATURNUS og derefter 2 fregatter. De 2 sidste blev halvfærdige erobret af Den danske Flåde og ført til København.

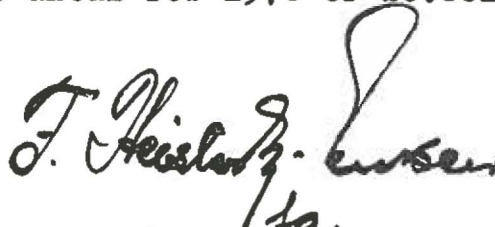
Udbygningen af den sovjetiske flåde er så langt fremme, at man for første gang vil forsøge at holde besejlingen af Stille-

havets nordligste område, Det okhotske Hav og Beringshavet, i gang hele den kommende vinter.

Den norske flådes rekruttskole "Harald Hårfagre" modtog ved august-indkaldelsen over 1100 værnepligtige. Da skolens kapacitet højst er 1000, måtte undervisningslokaler tages i brug til underbringelse. Den 7 ugers uddannelse håber man dog at kunne gennemføre normalt, men de første dage har været meget hektiske.

Den 30. juni var der 3.777 kvinder blandt de 65.854 officerer i den amerikanske flåde. Dermed er der lukket for tilgang, for det nye finansår giver kun en forhøjelse på 26 kvindelige officerer, i alt 3.803, heraf 1.252 til almindelig tjeneste og 2.551 i hjælpetjenesterne. Det er bedre for det kvindelige stampersonel; det tilladte antal for 1976 er 20.881, men der er nu kun 16.342.

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet